

GÖTEBORGS UNIVERSITET HANDELSHÖGSKOLAN

Digitaliseringens påverkan på redovisningsbranschen

*Digitaliseringens institutionalisering och dess påverkan på redovisningsbranschen
utifrån konsultbolagens perspektiv*

**Kandidatuppsats - Redovisning HT21
Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet**

Författare, grupp 4:
Josef Getachew (1997)
Axel Nordenberg (2000)

Handledare:
Niousha Samani

SAMMANFATTNING

Titel: Digitaliseringens institutionalisering och påverkan på redovisningsbranschen utifrån konsultbolagens perspektiv

Författare: Josef Getachew och Axel Nordenberg

Nivå: Examensarbete på grundnivå (kandidatuppsats) i företagsekonomi

Handledare: Niousha Samani

Datum: 2022 01 08

Syfte: Syftet med studien är att undersöka digitaliseringens institutionalisering i större konsultbolag samt dess påverkan på redovisningsbranschen och -processen.

Metod: Kvalitativ studie med en deduktiv forskningsansats. Datainsamling har gjorts genom totalt nio semistrukturerade intervjuer via Zoom/Teams där analysen har genomförts med hjälp av tematisk analys.

Resultat: Digitaliseringens institutionalisering har visat sig påverka konsultbolagen, vilket till stor del kan förklaras av den nyinstitutionella teorins isomorfismer. Genom digitaliseringen och vad den har gett upphov till har redovisningsprocessen fyra steg underlättats och sammanlänkats ytterligare. Det har i sin tur påverkat redovisningsbranschen på så sätt att bolagen framöver troligen kommer att efterfråga exempelvis IT-kunskaper i större utsträckning snarare än enbart ekonomikunskaper, där en blandning av dessa kunskaper kan komma att bli optimalt.

Slutsats: Studien har visat att redovisningsbranschen- och processen har påverkats av digitaliseringens institutionalisering till att bli mer effektiv. Förklaringen grundar sig i den nyinstitutionella teorins isomorfismer, särskilt den tvingande och normativa isomorfismen.

Bidrag: Studiens teoretiska bidrag inkluderar den nyinstitutionella teorin och dess isomorfismer som kan förklara varför och hur större organisationer som dessa konsultbolag förändras. Vidare återfinns även det teoretiska bidraget om hur digitaliseringen har påverkat redovisningsbranschen- och processen som i sin tur har förändrat kompetenskraven, där IT-kunskaper kommer att efterfrågas i större utsträckning. Det praktiska bidraget är digitaliseringens betydelse för bibehållande av konkurrenskraft och marknadsandelar. Slutligen ger studien en inblick i branschen och visar studenter vikten av kompetens inom IT för att skapa fördelar vid eventuellt arbete med redovisning.

Vidare forskning: Den digitala transformationen med fokus på dess utmaningar utgör vårt förslag till vidare forskning, där man antingen kan utgå ifrån konsultbolagen eller deras kunder.

Nyckelord: Digitalisering, Nyinstitutionell teori, Isomorfism, Redovisning, Redovisningsprocess, Automatisering.

ABSTRACT

Title: Digitalization within the accounting industry and the effects from the consulting companies perspective

Authors: Josef Getachew och Axel Nordenberg

Lever: Student thesis, final assignment for Bachelor Degree in Business Administration

Supervisor: Niousha Samani

Date: 2022 01 08

Purpose: The purpose of the study is to investigate the institutionalization of digitalization in consulting companies and its impact on the accounting industry and process.

Method: A qualitative study has been conducted with a deductive research approach. The data accumulation was done through a total of nine semi-structured interviews via Zoom / Teams where the analysis was done with the help of thematic analysis.

Result: The study has shown that the institutionalization of digitalization has influenced the consulting companies, through which can be explained by the isomorphism of the neo-institutional theory. With digitalization and what it causes, the accounting process and its four steps have been simplified and more linked. Furthermore, the accounting industry has been affected in a way where companies will demand knowledge within IT and not only accounting, where a mix of these skills will be optimal.

Conclusion: The study has shown the accounting industry and process is more effective due the institutionalization of digitalization. The explanation is based on the neo-institutional theory and its isomorphisms, especially coercive and normative.

Contribution: The study's theoretical contributions include the neo-institutional theory and its isomorphisms which can explain why and how bigger organizations as these consulting companies change. Furthermore, the study shows another theoretical contribution which is the digitalizations effects on the accounting industry and process where change in the demanded competence has occurred since IT will have a greater focus with time. The practical contribution is the digitalizations importance for maintaining competitiveness and market position. Finally, the study gives an insight on the industry and shows students that it is important to have some sort of competence within IT to gain benefits when eventually working with accounting.

Suggestions for future research: The digital transformation with focus on the challenges that occurs is our proposal for future research, with either the consulting companies or their customers as a starting point.

Key words: Digitalization, Neo-institutional theory, Isomorphism, Accounting, The accounting process, Automatization.

1. Inledning	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Problemdiskussion	6
1.3 Syfte	7
1.4 Forskningsfråga	7
1.5 Avgränsning	8
1.6 Disposition	8
2. Referensram	9
2.1 Institutionell och nyinstitutionell teori	9
2.1.1 Tvingande isomorfism	10
2.1.2 Härmande isomorfism	10
2.1.3 Normativ isomorfism	11
2.2 Redovisning	12
2.2.1 Redovisningsprocessen	13
2.4 Analysmodell	17
3. Metod	18
3.1 Forskningsprocess	18
3.1.1 Forskningsstrategi och -design	18
3.1.2 Forskningsmetod	18
3.1.3 Forskningsansats	19
3.2.1 Primärdata	19
3.3 Kvalitativa intervjuer	20
3.3.1 Intervjuguide och dess utformning	20
3.3.2 Inspelning och transkribering	21
3.4 Urval	21
3.5 Kvalitativ dataanalys	22
3.6 Kvalitetskriterier	23
3.6.1 Reliabilitet	23
3.6.2 Validitet	23
4. Empiri	25
4.1 Respondenternas bakgrunder	25
4.2 Digitalisering och dess institutionella påverkan	26
4.2.1 Påtryckningar och förväntningar (Tvingande isomorfism)	26
4.2.2 Att imitera andra (Härmande isomorfism)	27
4.2.3 Professionalism (Normativ isomorfism)	28
4.3 Redovisning	30
4.3.1 Redovisningsprocessen	32
5. Analys	37
5.1 Institutionell och nyinstitutionell teori	37

5.1.1 Tvingande isomorfism	37
5.1.2 Härmande isomorfism	38
5.1.3 Normativ isomorfism	38
5.2 Redovisning	39
5.2.1 Redovisningsprocessen	40
5.3 Digitalisering inom redovisningsbranschen	42
6. Slutdiskussion	43
6.1 Slutsatser	43
6.2 Teoretiskt och praktiskt bidrag	45
6.3 Förslag till vidare forskning	46
7. Källförteckning	47
7.1 Webbplatser	47
7.2 Litteratur	49
8. Bilagor	51
Bilaga 1 - Intervjuguide	51
Bilaga 2 - Mail till respondenter	51
Bilaga 3 - Respondenter (Full)	52

1. Inledning

I det inledande kapitlet ämnar vi till att presentera studiens ämne, bakgrund samt en problemdiskussion för att föra oss vidare in i studiens syfte och frågeställningar. Kapitlet avslutas med studiens avgränsning och dess disposition för övriga kapitel.

1.1 Bakgrund

Digitalisering beskrivs som ett paradigmskifte och är en del i en teknologisk process som har som syfte att, med hjälp av digital teknik, förbättra och effektivisera en verksamhet (Semcon 2021). Enligt Krafft och Kempe (2013), är det svårt att begränsa denna pågående utveckling som digitaliseringen innebär, då nya vägar och områden tillgås på grund av det behov som finns i samhället och bland verksamheter. Genom digitaliseringen skapas möjligheter som kan förändra framtidens företagande eftersom nya teknologier blir mer betydelsefulla, exempelvis för innovation, produktivitet och konkurrens (Moll & Yigitbasioglu, 2019).

För tillfället genomgår den finansiella sektorn en omfattande digital förändring som påverkar hur verksamheter bedrivs (EY, 2014). För redovisningsarbetet har digitaliseringen inneburit att man har kunnat anpassa processer genom att implementera innovativa lösningar (Kumar, 2018). I centrala europa, närmare bestämt Italien, användes på 1300-talet ett system för redovisning som är likt det system som redovisningsarbetet bygger på idag, nämligen dubbel bokföring med debet och kredit (Deegan och Underman, 2011). Vad som dock skiljer arbetet kring redovisningen idag i jämförelse med då är den teknik som tillämpas för sättet man sköter redovisningen (Ghasemi, Shafeiepour, Aslani & Barvayeh, 2011). Ghasemi et al. (2011) menar att digitaliseringen har medfört att företagen numera har möjlighet att göra redovisningen med hjälp av digitala program som därmed ersätter de traditionella tillvägagångssätten och den så kallade pappersbokföringen.

Digitaliseringen inom redovisningsbranschen och dess förändring kännetecknas av systemutveckling som underlättar arbetet kring upprättning och rapportering av finansiella rapporter (EY, 2014). Om man jobbar inom redovisningsområdet är det, enligt Dimitriu och Matei (2014), nödvändigt att man omfamnar denna förändring och anpassar sig för att fortsatt kunna vara konkurrenskraftig. Med diverse bokföringsprogram underlättas arbetet kring den löpande redovisningen, som innebär bokföring och avstämning av ekonomisk information vilket är centralt i arbetet för upprättande av finansiella rapporter (Björn Lunden, 2021).

Därmed innebär det att de inom redovisningsbranschen som implementerar olika digitala verktyg kan effektivisera sina verksamheter vilket även bidrar till ökad flexibilitet (Kane, Palmer, Phillips, Kiron & Buckley, 2015).

I denna studie ligger största fokus på Deloitte, KPMG (Klynveld Peat Marwick Goerdeler) och PwC (PricewaterhouseCoopers) som är konsultbolag och tillhör "The big four", vilket är benämningen för de fyra största konsultbolagen i världen med fokus på redovisning. Det fjärde konsultbolaget heter EY (Ernst & Young) men ingår inte i studien. Tillsammans reviderar dessa konsultbolag en stor majoritet av S&P 500 bolagens finansiella rapporter, vilka utgör de 500 bolagen vars aktier omsätts mest i USA. Dessa bolag är även verksamma i Sverige och tillsammans dominerar de marknaden med flera tusen anställda (Investopedia, 2021).

1.2 Problemdiskussion

Som tidigare nämnts genomgår redovisningsbranschen omfattande förändringar på grund av digitaliseringen och dess framfart med nya teknologier och verktyg. Tidigare forskning visar att digitaliseringen har underlättat redovisningsprocessen för större redovisningsbyråer där det bland annat har inneburit att arbetet kring redovisningen har gått från att vara reaktivt och repetitivt till proaktivt och rådgivande, vilket har resulterat i att de har kunnat klättra i värdekedjan och blivit mer konkurrenskraftiga (Blick, 2020). Det digitala skiftet som har uppstått grundar sig i att digitala system och verktyg för redovisningsarbetet fått större utrymme och skapat betydande fördelar som exempelvis effektivare lagring och hantering av finansiell information. Vidare menar Ghasemi et al. (2011) att informationen också går att presentera mer korrekt och med bättre precision trots att de program och system som ofta används för ovanstående arbetsuppgifter är kostsamma och komplexa vid användning (Dimitriu & Matei, 2014).

Digitaliseringen inom redovisningsbranschen har skapat både möjligheter och utmaningar samtidigt som det gett upphov till fördelar respektive nackdelar (Gulin, Hladika och Valenta, 2019). För mindre organisationer inom redovisningsbranschen kan de digitala förändringarna vara av mindre betydelse i jämförelse med de större bolagen. Det beror främst på att den strukturella förändringen som digitaliseringen kan innebära kräver resurser, vilket betyder att större organisationer måste göra större ekonomiska satsningar för att bibehålla eller öka sin konkurrenskraft och därmed marknadsposition (Gullkvist, 2002).

Studiens fokus ligger därmed i hur större konsultbolag, som erbjuder redovisningstjänster, har påverkats av de senaste årens digitala förändringar. Malin Nilsson, partner på Deloitte Sweden, redogör att “det är dags att jobba på det sätt som vi lever - uppkopplat och smart!”, vilket är anledningen till att företag investerar mer än någonsin i digitala lösningar för att skapa fördelar och konkurrenskraft (Nilsson, 2020). Vidare är syftet med dessa investeringar även att ge kunderna bästa möjliga upplevelse samtidigt som man ger sina anställda moderna verktyg som underlättar deras arbeten. Tidigare forskning visar att större redovisningsbyråer som implementerat digitala verktyg har kunnat göra tidsbesparingar, ha ett minskat behov av deltidsanställda samtidigt som de digitala lösningarna gav upphov till färre manuella arbetsuppgifter. Det gav de undersökta redovisningsbyråerna mer tid åt analys och kundkontakt (Kokina & Blanchette, 2019). Samma resultat har visat sig i två andra studier av Fernandez och Aman studie (2018) och Cooper, Holderness, Soresen och Wood (2018). I deras respektive studier visade det sig att de undersökta redovisningsbyråerna kunde jobba med fler komplexa uppgifter genom att låta datorer sköta de mer generella arbetsuppgifterna som tidigare var tidskrävande.

Digitaliseringen inom redovisningsbranschen är ett aktuellt forskningsämne eftersom det sker ständiga förändringar. Tidigare forskning har främst fokuserat på större redovisningsbyråer och hur de har påverkats av nya teknologier samt hur redovisningsprocessen har utvecklats till att göra redovisningsarbetet mer effektivt. Därför har vi valt att undersöka hur större konsultbolag har påverkats av digitaliseringen inom redovisningsbranschen, då de mer eller mindre har uteslutits från all tidigare forskning.

1.3 Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka digitaliseringens institutionalisering i större konsultbolag samt dess påverkan på redovisningsbranschen och -processen. Vidare ska uppsatsen även bidra till en ökad förståelse kring den institutionella teorin och visa på exempel om hur större organisationer genomför förändringar som är anpassade efter omvärlden och dess normer samt påtryckningar.

1.4 Forskningsfråga

- Hur har digitaliseringen institutionaliserats i större konsultbolag och hur har redovisningsbranschen och -processen påverkats av detta?

1.5 Avgränsning

Studien ämnar till att undersöka större och internationella konsultbolag som erbjuder redovisningstjänster i Sverige. Därför är studien avgränsad till att endast inkludera medarbetare från följande konsultbolag: Deloitte, PWC samt KPMG. Vidare har vi endast valt att inkludera medarbetare med minst fyra års erfarenhet inom redovisningsbranschen.

1.6 Disposition

Studiens fortsatta disposition ser ut som följande:

2. Referensram

I det andra kapitlet ämnar vi till att presentera referensramen som studien grundar sig på. Inledningsvis presenteras institutionell teori tillsammans med tvingande, härmande och normativ isomorfism. Därefter om hur digitaliseringen har påverkat redovisningsbranschen och -processen. Kapitlet avslutas med en analysmodell som visar hur delarna i kapitlet är kopplade och som vidare kommer att tillämpas för analysen och dess uppbyggnad.

2.1 Institutionell och nyinstitutionell teori

Enligt Scott (2014), handlar institutionell teori om att organisationer påverkas av varandra och att de följer formella respektive informella regler vilket gör att de inte handlar på det rationella sätt som var tänkt från början. Organisationer påverkas därmed av omvärlden på så sätt att de behöver anpassa sig efter de normer och regler som definieras, exempelvis av andra organisationer inom samma bransch (Furusten, 2017). En institution kännetecknas av en rad olika tankar och idéer som formar ett visst beteende till ett repetitivt mönster. Vidare beskriver begreppet institutionalisering den process där organisationer adopterar diverse tankar och idéer, exempelvis på grund av sociala påtryckningar från omvärlden (Nationalencyklopedin, u.å). Institutionell teori är väsentlig för studien eftersom digitaliseringen och dess utveckling kan ses som en spridning av olika institutioner, enligt Scott (2014). Genom att tillämpa institutionell teori återfinns möjligheter att förklara och beskriva betydelsefulla förändringar inom redovisningsbranschen där digitaliseringen har varit med och bidragit till.

DiMaggio och Powell, författarna till artikeln *“The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields”* (1983), bidrog till utvecklingen av den institutionella teorin som numera även kallas för den nyinstitutionella teorin. Författarna redogör att organisationer, inom ett definierat organisationsfält tenderar att bli homogena och likna varandra. Enligt Eriksson-Zetterquist (2009), utgörs ett organisationsfält av organisationer som tillhör samma bransch eller om de ingår i samma värdekedja som gör att de kopplas till varandra. Processen där organisationer homogeniseras kallas för isomorfism. DiMaggio och Powell (1983) hänvisar till Hawleys (1968) definition som lyder som följande *“isomorfism är en begränsande process som tvingar en organisation att likna de andra organisationerna inom samma organisationsfält som har samma förutsättningar gentemot omvärlden”*. Det finns olika skäl till att en organisation står inför en homogeniseringsprocess och DiMaggio och Powell (1983) har identifierat tre typer av institutionell isomorfism, nämligen tvingande, härmande och normativ isomorfism.

Skillnaderna mellan dessa redogörs i de nästkommande avsnitten. Vad de dock har gemensamt kan förklaras av legitimitetsteorin som, enligt Deegan och Unerman (2011), handlar om att organisationer ständigt vill försäkra sig om att dem och deras verksamheter uppfattas som legitima av omvärlden. Vidare menar Frostenson (2015) att legitimitet, som anses vara en social resurs, kan bidra till att organisationer kan skapa fler och även andra resurser, vilket betyder att organisationer är beroende av omgivningen beroende på vad den kan generera. Det kan i sin tur förklara varför organisationer väljer att göra förändringar som förhåller sig till omvärldens förändringar, däribland digitaliseringen, som därmed stärker legitimitetsteorin samt den nyinstitutionella teorins relevans för studien.

2.1.1 Tvingande isomorfism

Enligt DiMaggio & Powell (1983), härstammar tvingande isomorfism från politiska påtryckningar samt viljan att uppfattas som legitim av omvärlden. Denna typ av isomorfism är ett resultat av både formellt och informellt tryck från andra organisationer med makt men även av de kulturella förväntningar som finns i organisationens omvärld (DiMaggio & Powell, 1983). Vidare förklarar författarna att organisatoriska förändringar kan vara en direkt avspiegling av nya lagar och regler som måste efterlevas, vilket kan påverka både strukturer och beteenden inom organisationen som gör att organisationer inom ett organisationsfält börjar likna varandra mer och mer.

Sammanfattningsvis handlar tvingande isomorfism om hur en organisation kan tvingas till att göra förändringar, exempelvis på grund av nya lagar och regler, av andra organisationer som besitter makt eller helt enkelt som ett resultat av att man behöver anpassa sig efter omvärlden och dess förväntningar där exempelvis anställda är med och påverkar som i sin tur resulterar i att förändringar sker. Eftersom tvingande isomorfism som en del av teorin är väsentlig även för konsultbolag som inriktar sig till redovisningsbranschen blir detta avsnitt relevant för studien vilket också är anledningen till att det inkluderas.

2.1.2 Härmande isomorfism

Organisationer inom en och samma bransch tenderar att härma varandra vilket gör att de börjar likna varandra med tiden (DiMaggio & Powell, 1983). Denna homogeniseringsprocess har sin grund i härmande isomorfism och författarna motiverar organisationers vilja att imitera varandra genom att lyfta fram osäkerhet som en faktor.

Osäkerhet kan exempelvis råda vid användning av nya teknologier som är svåra att förstå, när organisatoriska mål är otydliga eller när omvärlden skapar en symbolisk osäkerhet. Resultatet av dessa osäkerheter kan därmed vara att en organisation väljer att härma en annan organisation som möjligtvis uppfattas som mer legitim av omvärlden (DiMaggio & Powell, 1983). Härmande isomorfism kan därmed kopplas till hur digitaliseringen har påverkat organisationer på så sätt att de väljer att anpassa sig genom att implementera nya system i sina respektive verksamheter. Anledningen kan, med hänsyn till ovanstående osäkerheter, bero på att organisationer inte vill hamna på efterkälken och förlora konkurrenskraft på den marknad som man verkar i. Det är en osäkerhet i sig - att organisationers överlevnad styrs av sitt förhållningssätt till förändringar inom marknaden och andra organisationers tillvägagångssätt.

Härmande isomorfism är intressant till studien eftersom redovisningsbranschen, som är så pass traditionell, för närvarande genomgår förändringar vilket betyder att de organisationer som är villiga att anpassa sig också lär ha stora konkurrensfördelar med växande marknadsandelar.

2.1.3 Normativ isomorfism

Normativ isomorfism är den tredje och sista som innebär att homogeniseringsprocessen grundar sig i professionalism vilket handlar om att organisationsmedlemmar tillsammans definierar de villkor och metoder som ska gälla för deras respektive yrken (DiMaggio & Powell, 1983). Enligt författarna har yrkesutövarna inom en viss bransch ofta samma bakgrund sett till utbildning, vilket gör att de inte sällan har samma uppfattning om hur saker bör gå till. Detta tenderar att skapa en homogenisering, då organisationerna ofta väljer att efterleva det som deras personal önskar. Mer konkret innebär det att organisationer tenderar att likna varandra på grund av deras respektive medlemmar - alltså sker en homogeniseringsprocessen inifrån organisationerna som över tid resulterar i att de börjar likna varandra då anställda exempelvis byter jobb och därmed erfarenheter.

Mer specifikt redogör DiMaggio och Powell (1983) att det finns två aspekter kring professionaliseringen som beskrivits ovan. En aspekt som tidigare berörts mer konkret är den formella utbildningen bland yrkesutövarna inom en viss bransch. Den andra aspekten har att göra med att yrkesutövarnas nätverk växer och utvecklas vilket påverkar och förändrar organisationer på så sätt att de börjar likna varandra ytterligare.

Båda dessa aspekter bidrar till en ökad professionalisering, men det finns ännu en gemensam faktor som driver på förändringar, nämligen organisationernas rekrytering av ny personal. Vid rekryteringar ökar betydelsen för ovan nämnda aspekter, då personal från en organisation som söker en ny tjänst hos en annan organisation inom samma organisationsfält resulterar i att organisationerna delar på personal. Det betyder således att organisationerna blir mer homogena på grund av att yrkesutövarna har liknande utbildningsbakgrunder samtidigt som de skapar nya relationer som gör att nätverken blir större.

Normativ isomorfism kan ha stor betydelse för hur redovisningsbranschen påverkas av digitaliseringen, särskilt med hänsyn till de befintliga förklaringar som finns gällande homogeniseringsprocessen med fokus på de anställda som ständigt byter arbete och delar med sig av sina erfarenheter med andra inom samma bransch.

2.2 Redovisning

Som tidigare nämnts bygger redovisning på bokföring vars grundläggande system har funnits i flera århundraden. Enligt Ghasemi et al. (2011), handlar redovisning om att mäta och presentera ett företags finansiella prestation och ställning genom en sammanställning av ekonomiska resultat där affärshändelser noteras och klassificeras. En affärshändelse är en ekonomisk transaktion som påverkar företagets tillgångar och resultat (Fortnox, 2021). In- och utbetalningar från kassa samt förändringar av fordringar och skulder är exempel på affärshändelser. Förr har denna process, där bokföring ingår, hanterats manuellt enligt författarna som tidigare har kallat det för pappersbokföring. Dock har processen underlättats då den som upprättar redovisningen numera kan ta hjälp av digitala verktyg och program (Ghasemi et al., 2011). I Sverige tillämpas Årsredovisningslagen (ÅRL) av företag som ska avsluta sina räkenskaper med en årsredovisning (Skatteverket, 2021). Det innebär att företag har som skyldighet att upprätta och sammanställa den externa redovisningen och motiveringen till denna skyldighet grundar sig att företaget ska ge en rättvisande helhetsbild av företagets finansiella ställning och resultat. Enligt Tagesson och Öhman (2017), kan företag använda årsredovisningar som underlag för beslut, vilket möjliggör att en mer effektiv styrning och kontroll kan säkerställas.

2.2.1 Redovisningsprocessen

Marton, Sandell och Stockenstrand (2020) presenterar en modell för redovisningsprocessen som tillämpas av företag som upprättar sin egen redovisning. Närmare bestämt gäller detta den externa redovisningen, det vill säga den redovisning som produceras av organisationer för användare utanför organisationen (Marton et al., 2020). Att definiera processen är viktigt för förståelsen om hur digitaliseringen har påverkat redovisningsbranschen vilket även gör denna del av referensramen relevant till studien.

Modellen av Marton et al. (2020) delar in redovisningsprocessen i fyra steg, nämligen transaktioner, bokföring, bokslut och rapportering. Det innebär att företag tillämpar samtliga fyra steg i upprättandet av sin externa redovisning. Konkret utgörs redovisningsprocessen av följande steg:

Figur 2: Redovisningsprocessen baserad på Marton, Sandell och Stockenstrand (2020).

Det första steget i redovisningsprocessen är transaktioner vilka uppstår när pengar flyttas mellan två företag i samband med att företag anskaffar eller avyttrar resurser från eller till ett annat företag. Vidare kan transaktioner även kopplas till betalningar för fordringar och skulder, exempelvis betalningar för lån som närmare bestämt kallas för amorteringar. Sammanfattningsvis handlar transaktioner om affärshändelser som uppstår vilka måste avspeglas i företagets redovisning. Därför ingår transaktioner som första steg i redovisningsprocessen (Marton et al., 2020).

Bokföring av dessa transaktioner utgör det andra steget av redovisningsprocessen, då affärshändelser samlas in, sorteras och noteras systematiskt i olika konton (Marton et al., 2020). Förr gjorde man detta genom den så kallade pappersbokföringen men nu finns det olika bokföringssystem som går att använda. För varje affärshändelse ska det finnas en verifikation som ska innehålla uppgifter om när affärshändelsen har upprättats, vad den avser, vilket belopp det gäller samt vilka köpare och säljare som är inblandade och slutligen vilka dokument som ligger till grund för affärshändelsen, exempelvis en faktura eller ett kvitto (Verksamt, 2020).

Vid bokföring är det viktigt att känna till begreppen in- och utbetalningar, intäkter och kostnader samt inkomster och utgifter (Marton et al., 2020). Enligt Hartwig (2018), utgör en intäkt en periodiserad inkomst som innebär att antingen hela eller delar av en viss prestation är utförd - därför ska också hela eller delar av inkomsten bokföras genom just en intäkt som gör att inkomsten syns för den period som den avser. En inkomst uppstår när ett företag säljer en vara eller tjänst - inkomsten visar alltså vad företaget ska ha i ersättning av köparen (Hogia, 2021). In- och utbetalningar handlar om in- och utflödet av likvida medel, alltså när man betalar respektive får till sig betalningar från externa parter. En kostnad är, på samma sätt som en intäkt för en inkomst, en periodiserad utgift som innebär att man har fördelat utgiften för den eller de perioder som de avser, till exempel när en viss prestation har utförts. En utgift uppstår när ett företag köper en vara eller tjänst och utgör därmed det belopp som ska utbetalas förr eller senare från företaget (Hogia, 2021).

I det tredje steget avslutas bokföringen genom ett bokslutsarbete för att producera ett bokslut. Syftet med ett bokslut är att sammanställa de transaktioner som skett under en viss period och med andra ord handlar det främst om att periodisera så att intäkterna och kostnaderna som uppstått under perioden redovisas korrekt (Marton et al., 2020). Alltså ska de inkomster och utgifter som fastställts under perioden i form av utförda prestationer visas som intäkter och kostnader. Ett bokslut består av en balans- och resultaträkning och går att upprätta varje månad, kvartal eller halvår för att i slutet på räkenskapsåret sammanställas till ett årsbokslut där hela årets bokförda affärshändelser redovisas (CrediNord, 2021). Reglerna för årsbokslut och årsredovisning skiljer sig åt mellan olika företagsformer och beror på verksamhetens storlek (Verksamt, 2021).

I det fjärde och sista steget rapporterar till externa användare som kan använda årsredovisningar, där det sammanställda årsbokslutet ingår, som stöd vid beslut. Det huvudsakliga syftet med detta steg är att minska informationsasymmetrin mellan företaget och dess externa användare och intressenter (Marton et al., 2020). Senast sju månader efter räkenskapsårets slut ska en årsredovisning lämnas in (Bolagsverket, 2021). Att detaljerat redogöra de fyra stegen i redovisningsprocessen ger studien en mer konkret bild av hur redovisningsprocessen kan ha påverkats beroende på hur redovisningsbranschen har påverkats av digitaliseringen och dess framfart med nya teknologier och verktyg som kan ha underlättat diverse arbetsmoment, exempelvis när det gäller den löpande bokföringen som konsultbolagen hjälper sina kunder med.

Ovanstående är en mer djupgående motivering till varför redovisningsprocessen presenteras - det är ett avsnitt i referensramen som är relevant till studien eftersom den är används vid upprättandet av redovisningen vilket innebär att den är väsentlig för redovisningsbranschen i stort.

2.3 Digitalisering inom redovisningsbranschen

Digitaliseringen har medfört att information i större utsträckning kan hanteras digitalt, då data kan hanteras, kopieras och distribueras i större mängder till lägre kostnader genom verktyg som exempelvis datorer och mjukvaruprogram som ständigt utvecklas till det bättre (Nationalencyklopedin, u.å). En viktig fördel med digitaliseringen är bland annat att det möjliggör en papperslös hantering av information, vilket gör detta avsnitt väldigt relevant till studien på så sätt att bokföring och arbetet med detta har gått från just manuella tillvägagångssätt till digital hantering genom diverse datorprogram och system.

Krafft och Kempe (2016) förklarar att digitaliseringen kan utgöra en av samhällets starkaste förändringskrafter, exempelvis genom automatisering som skapar utrymme för att ta itu med andra och mer komplexa aktiviteter i arbetet. Vidare redogör författarna att digitaliseringen och dess betydelse i arbetslivet kan delas in i tre faser, där den första utgörs av att teknik kan stötta i befintliga arbetsuppgifter. I den andra fasen tar tekniken över delar av aktiviteten medan tekniken tar över hela aktiviteten i den tredje fasen. I vilken fas digitaliseringen är inom redovisning kan vara svårt att avgöra men det går att ta stöd av Frey och Osborne (2017) som menar att man skiljer på rutinmässiga och icke-rutinmässiga aktiviteter, där de rutinmässiga aktiviteterna är definierade och följer konkreta regler, exempelvis kodning på datorn. Det kan liknas till hur den löpande bokföringen hanteras idag, nämligen mer digitalt som möjliggör en tolkning om att digitaliseringen inom redovisningsarbetet befinner sig i fas två. Vidare menar författarna att redovisningsyrket, med 98 % sannolikhet, kommer att automatiseras under de två kommande decennierna. Svårigheterna för en total automation av redovisningsarbetet ligger bland de icke-rutinmässiga aktiviteterna som inte följer specifika regler eller är tydligt definierade (Frey & Osborne, 2017).

Genom att förhålla sig till den digitala utvecklingen och vad den innebär för ens verksamhet och organisation kan det vara avgörande för att inte tappa marknadsandelar på grund av en minskande konkurrenskraft (Kretschmer och Khashabi, 2020). Att implementera digitala program, system och tekniker blir därför viktigt för att företaget ska kunna göra förbättringar som innebär att marknadspositionen kan stärkas. Enligt Damastiotis, Trivellas, Santouridis, Nikolopoulos och Tsifora (2015), står redovisningsbranschen under ständig utveckling i och med att IT har fått större utrymme och blivit en del av det vardagliga arbetet. Vidare menar författarna att denna utveckling innebär att de som arbetar med redovisning ställs mot högre kompetenskrav då IT-kunskapen behöver vara mer utbredd.

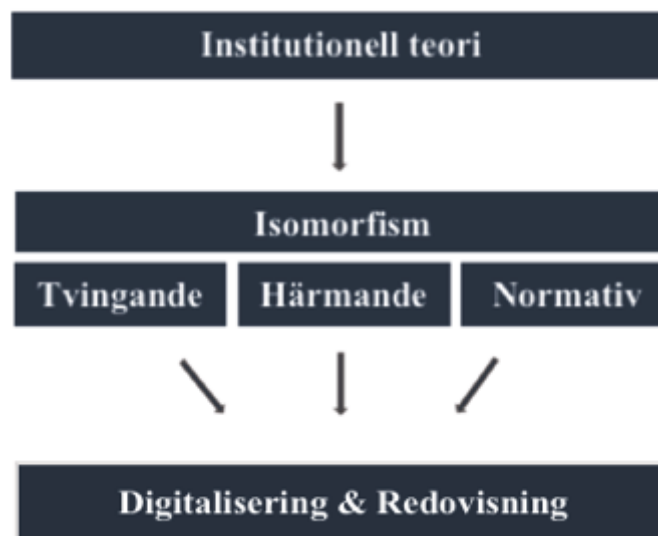
Krafft och Kempe (2016) menar att digitaliseringen och de IT-lösningar som produceras skapar förutsättningar och möjligheter att utöka analysförmågan bland yrkesutövarna. Exempelvis gäller detta då större mängder med data behöver analyseras, där de nya lösningar som ständigt utvecklas gör analysarbetet med kostnads- och tidseffektivt. Enligt författarna kan även framställning av finansiella rapporter effektiviseras, vilket också är betydelsefullt för digitaliseringen inom redovisningsbranschen. I stort kan de digitala verktygen och systemen användas för att behandla en större mängd information snabbare och mer precist vilket skapar stora fördelar för företagens intressenter som också har nytta av de finansiella rapporterna som bygger på all den information som behandlas (Ghasemi et al., 2017).

Ghasemi et al. (2017) menar att digitaliseringen inom redovisningsbranschen har resulterat i att den löpande bokföringen hanteras genom digitala bokföringsprogram där exempelvis konteringar görs automatiskt. Detta görs istället för det manuella tillvägagångssättet som konkret innebär den tidigare nämnda pappersbokföringen. En stor fördel med att använda bokföringsprogram är att de går att anpassa utifrån sin egen organisation och de befintliga behov som finns (Ghasemi et al., 2017). Fortnox är ett exempel på affärssystem för ekonomiadministration som underlättar arbetet kring redovisning (Fortnox, 2021). Enligt företagets hemsida *“utmanar Fortnox de gamla ineffektiva arbetssätten och ersätter dem med dem med smarta och automatiserade lösningar”* vilket visar på hur digitaliseringen påverkar och förändrar redovisningsbranschen med fokus på redovisningsprocessen. Denna sista del av referensramen ger en konkret bild av hur redovisningsbranschen har påverkats av digitaliseringen enligt den teori som presenterats.

2.4 Analysmodell

Genom nedanstående analysmodell redogörs referensramens avsnitt och hur dessa hör ihop, vilka också utgör grunden för studiens empiri och analys som slutligen kommer att användas för att kunna besvara frågeställningen. Syftet med analysmodellen är att strukturera upp studien på ett mer konkret och översiktligt sätt samtidigt som den ger stöd till intervjuguiden och dess utformning (Bilaga 2).

Analysmodellen visar, utifrån nedanstående figur, hur redovisningsbranschen och -processen ska analyseras och diskuteras baserat på institutionell och nyinstitutionell teori där tvingande, normativ och imiterande isomorfism ingår tillsammans med digitalisering som ämne. Den tvingande isomorfismen innebär konkreta påtryckningar och förväntningar från omgivningen. Den härmande isomorfismen innebär att man som organisation tar efter och gör samma som andra organisationer inom samma bransch. Avslutningsvis innebär normativ isomorfism att organisationen har adopterat ett institutionaliserat arbetssätt som därmed tillhör branschnormer eller liknande där det är svårt att ifrågasätta organisationens sätt att arbeta med avseende till anställdas utbildningsbakgrunder och nätverk.

Figur 1: Analysmodell

3. Metod

I det tredje kapitlet ämnar vi till att redogöra hur denna studie har genomförts. Kapitlet inleds med våra val för strategi, design, metod och ansats. Vidare presenteras tillvägagångssättet för datainsamling och hur vi hanterade de genomförda intervjuerna. Avslutningsvis redogörs de kvalitetskriterier som vi valt att inkludera.

3.1 Forskningsprocess

3.1.1 Forskningsstrategi och -design

Vi valde en kvalitativ forskningsstrategi med ett deduktivt synsätt som, enligt Bryman och Bell (2017), innebär att det empiriska materialet prövar den teori som vi valt att inkludera i referensramen. Till vår forskningsdesign har vi valt att göra en kvalitativ undersökning som, enligt Patel och Davidson (2019), är en beteckning som innebär att en undersökning görs på en mindre avgränsad grupp individer där man utgår från ett helhetsperspektiv för att få så täckande information som möjligt. För studien innebär det således att denna grupp utgörs av det begränsade antalet intervjupersoner från redovisningsbranschen som får vara med och bidra till studien med utgångspunkt från deras respektive arbetslivserfarenheter.

3.1.2 Forskningsmetod

Studiens syfte har varit att undersöka digitaliseringens institutionalisering i större konsultbolag samt dess påverkan på redovisningsprocessen. Med hänsyn till ovanstående har vi valt att tillämpa en forskningsmetod som möjliggör datainsamling genom semistrukturerade intervjuer. Det innebär att vi genom intervjuerna har förutbestämda teman som ska beröras samtidigt som intervjupersonerna får utrymme att formulera helt individuella svar (Patel och Davidson, 2019). Anledningen till vår valda forskningsmetod grundar sig i att vi föredrog att ha dialog med de personer som intervjuats, samtidigt som vi ville undvika att samla in överflödigt och därmed onödigt information som inte hjälper oss att besvara frågeställningen. Med hänsyn till den närhet vi hade till intervjupersonerna och det insamlade materialet, utgör intervjupersonerna studiens primärkällor, medan de avsnitt som presenteras i referensramen, tillsammans med respektive källor, utgör studiens sekundärkällor.

3.1.3 Forskningsansats

Genom studien har vi som forskare ämnat till att producera teorier som ska ge en så riktig kunskap om verkligheten som möjligt (Patel och Davidson, 2019). De genomförda intervjuerna och den data som insamlats från dessa utgör studiens empiri som mer konkret kan beskrivas som underlaget för teoribygget (Patel & Davidson, 2019). Enligt författarna är vår uppgift att relatera teori och verklighet till varandra och för detta finns olika arbetssätt, vilka kallas för induktion, deduktion och abduktion.

En forskare som arbetar deduktivt följer bevisandets väg som kännetecknas av att allmänna principer och befintliga teorier följs för att dra slutsatser om enskilda fenomen. Mer konkret betyder det att hypoteser härleds ur befintlig teori som därefter prövas av det insamlade materialet som alltså utgörs av empirin (Patel & Davidson, 2019). Enligt vår uppfattning kring hur vi valt att utforma vår studie, förhåller vi oss till ett mer deduktivt arbetssätt med motiveringen om att vi, utifrån givna teorier, gör datainsamlingar genom intervjuer vars resultat slutligen testar teorierna som finns inkluderade i referensramen. På så sätt skapas möjligheten att relatera teorierna till empirin, där det sistnämnda även kallas för verklighet (Patel och Davidson (2019).

3.2 Datainsamling

3.2.1 Primärdata

Som tidigare nämnts har vi valt en kvalitativ forskningsmetod med semistrukturerade intervjuer för insamling av data, vilket utgör studiens primärdata, där frågor till intervjupersonen ställts utifrån ett förutbestämt tema men att intervjupersonen får möjlighet att svara självständigt och fritt (Patel & Davidson, 2019). Vår uppfattning är att semistrukturerade intervjuer passar väl till studier som vår egen eftersom vi har ett specifikt ämne som vi vill förhålla oss till. Dock vill vi att intervjupersonernas svar ska baseras på deras egna erfarenheter vilket ställer krav på frihet i de svar som utformas, vilket semistrukturerade intervjuer tillåter. Vår vilja har varit att, tillsammans med intervjupersonerna, skapa ett samtal som bidrar till skapandet av empirin. Det finns däremot vissa nackdelar med den sortens intervjuer. Ett exempel på en nackdel är den så kallade "intervjueffekten".

Enligt Patel och Davidsson (2019), problematiserar vald intervjumetod i den mån att intervjuaren uppträder på sådant sätt under intervjun att intervjupersonerna svarar mer anpassat på grund av att de, medvetet eller omedvetet, svarar på ett sätt som anses vara förväntat. Det gör att svaren blir skeva och därmed inte är sanningsenliga. I nästkommande avsnitt presenteras en intervjuguide som innehåller de frågor som ställts till intervjupersonerna. Vi valde att i förväg skicka denna intervjuguide till intervjupersonerna, vilket enligt Bryman och Bell (2017), ökar studiens trovärdighet samtidigt som det gav intervjupersonerna möjlighet att förbereda sig inför intervjuerna som hjälpte kvaliteten och effektiviteten på intervjuerna som hölls på så sätt att vi kunde reda ut eventuella oklarheter innan en intervju påbörjades.

Intervjupersonerna har fått möjlighet att ge förslag på hur och när intervjuerna skulle hållas. I tidigt skede förstod vi att den klara majoriteten ville hålla intervjuerna över Zoom/Teams, vilket gjorde att vi bestämde oss för att enbart hålla digitala intervjuer. När vi frågade varför de föredrog digitala intervjuer motiverade många av dem att det har blivit standard nu då sådana här moment hanteras enklare och mer tidseffektivt. Enligt Bryman och Bell (2017) bör intervjuer som sker på distans, antingen via telefon eller som i det här fallet digitalt, inte ta mer än 20-25 minuter, vilket också är den tid vi har försökt förhålla oss inom. Dock har vi inte sagt detta till intervjupersonerna eftersom vi ville att de skulle vara så fria som möjligt när de svarade på våra frågor och inte känna sig stressade. Istället försökte vi utforma frågor, både sett till tid och innehåll, som passade in i den tidsram som vi planerat.

3.3 Kvalitativa intervjuer

3.3.1 Intervjuguide och dess utformning

Vi använde oss av en intervjuguide för att förbereda de som intervjuats och ge dem en riktlinje i hur intervjufrågorna skulle framföras. Frågorna ställdes alltså inte i en strikt ordning utan användes mer som ett verktyg för att skapa ett samtal och de följdfrågor som ställdes löd ofta "varför?" och "hur?" för att utvinna så mycket relevant information från intervjuaren som möjligt (Patel & Davidson, 2019).

3.3.2 Inspelning och transkribering

Intervjuerna har spelats in för att därefter transkriberas. Syftet har varit att vi som intervjuare ska ha möjlighet att delta i samtalen som hölls för att kunna ställa relevanta följdfrågor utan att tappa fokus som hade kunnat kunna skada intervjun sett till effektivitet och innehåll. Varje transkriberad intervju blev mellan 7-11 sidor lång och den genomsnittliga tidsperioden för intervjuerna var 24 minuter. Fördelen med att transkribera intervjuerna som hölls har visat vara att vi har haft intervjumaterialet tillgängligt under hela studien och många av intervjupersonerna har gett oss möjlighet att höra av oss till dem om vi har ytterligare tankar och funderingar gällande dem och deras erfarenheter inom redovisningsbranschen.

3.4 Urval

Vi har gjort ett så kallat målstyrt urval då studiens syfte har varit att undersöka digitaliseringens institutionalisering i större konsultbolag och dess påverkan på redovisningsprocessen. Det har inneburit att vi har filtrerat bland personer med relevanta arbetsuppgifter i de större konsultbolagen som finns i närområdet. Syftet med detta urval har varit att kunna hålla intervjuer med personer som passade väl till studien så att underlaget blir så relevant som möjligt. Enligt Bryman och Bell (2017) är målstyrt urval ett sätt att välja intervjupersoner utifrån relevans med hänsyn till studiens syfte och frågeställning, vilket alltså är det vi har förhållit oss till.

Totalt har tjugo personer kontaktats, men vi har endast fått svar från nio personer som sagt att de är villiga att ställa upp på intervju. För att ha större möjlighet att komma i kontakt med personer som är relevanta tills studien har vi försökt ta hjälp av våra respektive kontaktnät, där företag och personer som vi ansåg uppfylla våra kriterier kontaktades för att se över deras möjligheter att ställa upp. Enligt Bryman och Bell (2017), kan detta ses som ett bekvämlighetsurval som definieras som ett urval där forskaren väljer studieobjekt som är tillgängligt. Trots att det finns vissa nackdelar med denna urvalstyp, exempelvis att det blir svårt att generalisera resultatet, anser vi inte att vi har valt ett forskningsområde som vi anser passar oss utan istället har det handlat om ren tillfällighet. Vi har kommit i kontakt med några få personer som vi känner och som arbetar bland valda konsultbolag. De har i sin tur lyckats skicka oss vidare till personer i deras kontaktnät. För att stärka intervjupersonernas relevans inför studien har vi valt att endast inkludera personer med mer än fyra års erfarenhet inom redovisningsbranschen.

Syftet med detta har varit att de ska ha viss erfarenhet av redovisningsprocessen som utvecklas genom digitaliseringen. Att inkludera personer som arbetat några enstaka år med redovisning på konsultbolagen blir inte så relevant vilket också är en del av motiveringen till vårt val om vilka vi inkluderat. De personer som intervjuats presenteras i nedanstående bilaga.

Respondent	Ålder	Arbetsplats	Antal år i branschen
R1	53 år	Deloitte	9 år
R2	53 år	Deloitte	14 år
R3	56 år	Deloitte	30 år
R4	47 år	PwC	23 år
R5	35 år	Deloitte	11 år
R6	31 år	KPMG	11 år
R7	34 år	Deloitte	5 år
R8	48 år	KPMG	12 år
R9	30 år	Deloitte	5 år

3.5 Kvalitativ dataanalys

Analysen av insamlad data initierades efter att samtliga intervjuer transkriberats. Utgångspunkten har varit en tematisk analys som innebär att man identifierar olika teman som uppkommit i samband med intervjuerna, vilket är ett bra sätt att analysera insamlad data, enligt Bryman & Bell (2017). Eftersom vi har haft en deduktiv forskningsansats med semistrukturerade intervjuer har det varit väntat att analysen skulle visa på diverse teman, då frågorna som ställts har baserats på studiens referensram - alltså den institutionella teorin och redovisningsprocessen.

3.6 Kvalitetskriterier

3.6.1 Reliabilitet

Reliabilitet (trovärdighet) har att göra med studiens empiri och om samma resultat konsekvent hade visat sig om studien genomförts på nytt eller om det är så att resultatet påverkats av slumpmässiga eller tillfälliga betingelser (Bryman & Bell, 2017). En studies reliabilitet blir därför viktigt att beakta och för just vår studie kan vi konstatera att reliabiliteten är relativt låg. Motiveringen till vår bedömning är att vi endast har hållit en intervju var med respektive personer. Möjligheten att identifiera objektiva skillnader mellan olika datainsamlingar blir därför mycket begränsad vilket är till studiens nackdel. Enligt David och Sutton (2016), kan en studies reliabilitet öka om intervjuer hålls på nytt vid olika tidpunkter eftersom det då ger möjlighet att analysera resultaten för att se om det sker några avvikelser. Dessutom kan frågorna till intervjupersonerna ställas kort, klart och koncist samtidigt som språket är enkelt och direkt (David & Sutton, 2016). Slutligen poängterar David och Sutton (2016) att reliabiliteten kan öka om intervjuerna som genomförts har haft en hög grad av noggrannhet och precision, särskilt vid utformandet av frågorna. Med hänsyn till att vi valde att ställa frågor utifrån teman har vi upprättat en viss struktur och kvalitet vilket också indikerar på att vi har haft en viss skicklighet i utförandet. På så sätt har vår ursprungliga låga bedömning av reliabiliteten blir något högre vilket innebär en förhöjning av reliabiliteten.

3.6.2 Validitet

Validitet (mätningvaliditet) är ett mått för bedömningen av de slutsatser som genererats av en studie och om de hänger ihop eller inte. Mer konkret kan det beskrivas som frågan om studien har mätt det som avsetts (David & Sutton, 2016). Till vår kvalitativa studie, där digitaliseringens institutionalisering och dess påverkan på redovisningsprocessen har undersökts, har vi valt att intervjua personer inom redovisningsbranschen med flera års erfarenhet. Det indikerar på att vår studie kännetecknas av hög validitet, men kriteriet kan problematiseras ytterligare då det finns olika kategorier av validitet - intern respektive extern validitet (Bryman & Bell (2017). Författarna redogör att intern validitet har med kausalitet att göra på så sätt att det handlar om hur väl undersökningen överensstämmer med verkligheten, där undersökningen utgörs av intervjufrågorna samt svaren till dessa.

Vidare handlar extern validitet om graden av generaliserbarhet vilken omfattas av vad som utifrån undersökningen kan sägas om populationen.

För att ha en hög extern validitet, alltså en hög grad av generaliserbarhet, gäller det att man har ett så stort stickprov som möjligt för att kunna avspegla hela populationen på bästa sätt. Populationen kan utgöras av alla som arbetar/har arbetat med redovisning under en längre tidsperiod de senaste åren då det betyder att de har viss erfarenhet av hur digitaliseringen har påverkat redovisningsprocessen. Men eftersom vi har ett begränsat antal personer som intervjuats representeras inte hela populationen och därför kan vi konstatera att den externa validiteten är låg. Den interna validiteten kan däremot antas vara hög eftersom intervjufrågorna är konkreta med litet utrymme för tolkningsbarhet vilket gör att svaren på hur verkligheten ser ut blir enkla. Den högre inre validiteten kan sägas bero på att vi som intervjuare har varit väl förberedda och är införstådda på ämnet innan intervjuerna har hållits. Det resulterar i att det råder mindre förvirring och att svaren blir mer utförliga (Bryman & Bell, 2017).

4. Empiri

I det fjärde kapitlet, som inleds av respondenternas bakgrunder, ämnar vi till att presentera empirin som baseras på intervjuerna som hållits inför studien. Presentationen följer den analysmodell som konstruerats i kapitlet för referensramen, där institutionaliseringens påverkan på redovisningsbranschen och -processen utgör det huvudsakliga temat.

4.1 Respondenternas bakgrunder

Respondent	Utbildning	Lärosäte	Arbetsplats	Roll i företaget	Antal år i redovisningsbranschen
R1	Master inom Finans	Göteborgs Universitet	Deloitte	Partner/Consulting	9 år
R2	Master inom Finans	Göteborgs Universitet	Deloitte	Partner/Head of Consulting	14 år
R3	Civilekonom	Göteborgs Universitet	Deloitte	Partner/Consulting in Human Capital.	30 år
R4	Civilekonom	Göteborgs Universitet	PwC	Auktoriserad revisor	23 år
R5	Magister inom Företagsekonomi	Stockholms Universitet	Deloitte	Auktoriserad Revisor	11 år
R6	Magister inom Företagsekonomi	Lunds Universitet	KPMG	Redovisningsspecialist	11 år
R7	Civilekonom	Jönköping International Business School	Deloitte	Consulting/ Business Process Solutions	5 år
R8	Doktorand	Lunds Universitet	KPMG	Redovisningsspecialist	12 år
R9	Magister inom Företagsekonomi	Linköpings Universitet	Deloitte	Automatic specialist manager	5 år

4.2 Digitalisering och dess institutionella påverkan

4.2.1 Påtryckningar och förväntningar (Tvingande isomorfism)

Till frågan om hur respondenterna upplever redovisningsbranschen sett till förväntningar och påtryckningar har det visat sig att samtliga respondenter (R1, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R8 & R9) är överens om att deras respektive konsultbolag, med fokus på redovisning som verksamhet, tvingas till att genomgå förändringar för att bättre kunna förhålla sig till det som förväntas av medarbetare, kunder och myndigheter. Främsta anledningen till att bolagen är villiga att göra större förändringar är helt enkelt för att fortsatt kunna hänga med i utvecklingen inom redovisningsbranschen och därmed bibehålla och/eller stärka konkurrenskraftigheten.

Olika typer av påtryckningar som konsultbolagen har behövt hantera lyfts fram av respondenterna. Exempelvis nämner R3 att det har funnits interna krav och behov som i sin tur har skapat påtryckningar inom bolaget där förhållningssättet till digitaliseringen och de digitala lösningar och verktyg som medföljer ändrats på så sätt att de implementeras i en allt större utsträckning. Det har inneburit att omvärldens påtryckningar, genom de anställda, har lyfts fram inom bolaget som tvingat fram förändringar med fokus på digitalisering. R2 är inne på samma spår och menar att omvärlden har en stor effekt på bolagen vilket också förklarar varför allt fler går mot att bli mer och mer digitaliserade. Vidare menar även R2 att kunderna har spelat stor roll för hur utvecklingen har sett ut och säger som följande:

“Förändringar av vår verksamhet är effekter av vad omvärlden förväntar sig, men även våra kunders efterfrågan har en stor påverkan på vår verksamhetsutformning.” (R2)

R5 håller med ovan nämnda respondent som menar att omvärldens påtryckningar får organisationer att ställa om för att kunna bli bättre och möta de förväntningar som finns. R5 exemplifierar detta genom att lyfta marknadens växande förväntningar för hanteringen av större mängder data när ett mer digitaliserat och utvecklat arbetssätt kommer tillgängliggöra större mängder data som kommer att behöva hanteras. Enligt R6 innebär det således att bolagen kommer behöva bli bättre på hanteringen av större mängder data för att tillfredsställa de behov som kommer att finnas på marknaden. Vidare förklarar R7 varför det uppstår nya påtryckningar bland bolagen och formulerar sig som följande:

“Marknadens alla aktörer arbetar på olika sätt - vissa bolag har anpassat sig väl efter digitaliseringen och implementerat de verktyg som erbjuds, medan andra bolag släpar efter och följer utvecklingen på avstånd. Den största skillnaden mellan dessa typer av bolag är att de bolag som inte omfattar digitaliseringen kräver en större resurshantering i den löpande verksamheten. När anställda då påpekar att det finns områden som kan förbättras uppstår påtryckningar som tvingar bolagen att göra försök till att anpassa sig.” (R7)

Med hänsyn till ovanstående menar R7 att konkurrenter också är värda att beakta när det gäller de påtryckningar som finns i omvärlden som får bolagen att ställa om för att kunna ta inkludera digitaliseringen och allt vad den innebär i sina respektive verksamheter.

4.2.2 Att imitera andra (Härmande isomorfism)

Att vara konkurrenskraftig indikerar på att man också innehar marknadsandelar och återkommande kunder. Därför blir det viktigt att veta hur konkurrenterna bedriver sina verksamheter, särskilt med hänsyn till hur snabbt redovisningsbranschen utvecklas tack vare digitaliseringen, enligt R7. Vidare menar respondenten att konsultbolagen står inför flertalet utmaningar som är förknippade med digitaliseringen och förklarar att det är upp till bolagen själva att lista ut vilka delar av digitaliseringen som är värda att inkludera, exempelvis för att höja den interna effektiviteten. Det framgår inte på ett påtagligt vis att konsultbolagen imiterar varandra, men R7 förklarar att när marknaden, genom framåtriktade bolag som är villiga att investera, utmanar med nya teknologier och mer effektiva verktyg, så är det lätt hänt att konkurrenterna tar efter för att inte riskera att tappa konkurrenskraft och därmed marknadsandelar. R7 förklarar att det i slutet av dagen handlar om hur kunderna uppfattar en och säger som följande:

“Tänk att du som kund har två konsulttjänster att välja mellan - den ena envisas om att posta och den andra jobbar på ett digitaliserat sätt med mejl och dylikt. Det är ett rätt givet val på vem kunden väljer då den som är mer digitaliserad också är mer effektiv, både sett till tid och kostnader.” (R7)

I linje med R7 redogör R8 att kunderna vänder sig till någon annan så fort deras behov inte tillgodoses vilket kan bero på att digitaliseringens olika teknologier och verktyg inte tillämpas korrekt.

“Kunder förväntar sig att vi som konsultbolag ligger i framkant när det kommer till lösningar, vilket även gäller för våra konkurrenter. Det satsas något enormt inom branschen för utvecklingen framåt där det inte funkar att säga nej till, så länge man vill vara med och konkurrera.” (R8)

Både R4 och R9 instämmer med R7 och R8. Bland annat poängterar R4 att verksamheten begränsas om digitaliseringen motarbetas och skulle det göras tillräckligt länge återfinns risken att man hamnar i en försvagad position på marknaden. I linje med det förklarar R9 att att det digitaliseringen inom redovisningsbranschen nu handlar om överlevnad och understryker att de nya teknologierna bör implementeras och att processer automatiseras. Samtliga respondenter är eniga om att denna övergång, till att utforma en mer digital verksamhet, är en svår uppgift som kräver resurser och noggrann planering. För större och internationella bolag är denna uppgift betydligt svårare, enligt R3, som menar att det finns en hög svårighetsgrad för dessa att implementera nya teknologier och verktyg och avslutar sin mening med att säga:

“Det största problemet är när stora internationella bolag ska genomföra sådana här massiva projekt eftersom de brukar gå åt skogen. Den planerade slutsumman brukar bli fyra gånger så hög vilket inte är bra - därför anses det vara svårt att genomföra denna typen av projekt!”
(R3)

R3 förtydligar att ovanstående handlar om de projekt som berör hela organisationer, alltså inte mindre projekt som enbart bedrivs på vissa håll inom en viss organisation. Exempelvis kan det handla om att implementera ett nytt system på organisationsnivå. Vid ett sådant omfattande projekt kommer bolaget med stor sannolikhet att ta itu med komplexa utmaningar som nästintill kräver felfri hantering där varje misstag kan bli förödande för organisationen.

4.2.3 Professionalism (Normativ isomorfism)

Redovisningsbranschen förändras och utvecklas i en relativt långsam takt, vilket samtliga respondenter (R1, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R8 & R9) tycks vara överens om. Vissa av respondenterna (R5, R6, R7, R8 & R9) anser även att nödvändiga förändringar kan gå ännu långsammare i de mer etablerade och större konsultbolagen med hänsyn till deras omfattning.

Till frågan om hur de anställda inom redovisningsbranschen påverkar varandra till arbeta mer digitalt uttrycker sig exempelvis R8 som följande:

“Våra digitala processer inom bolaget underlättar för oss som medarbetare att jobba mer modernt - skulle någon av oss behöva arbeta hemifrån har vi möjlighet till detta eftersom all information som är nödvändig återfinns digitalt vilket innebär att vi inte behöver åka in till kontoret för att hämta en viss mapp som behövs för det specifika arbetet.” (R8)

R8 understryker att man arbetar mer mobilt idag dels tack vare pandemin, men dels även på grund av påtryckningar från personalen som länge har ansett att det går att jobba hemifrån om det verkligen behövs.

För att problematisera ytterligare ställs frågan om hur redovisningsbranschen homogeniseras och påverkas av de anställda och deras utbildningar respektive nätverk. Ingen av respondenterna anser att det finns en påtaglig koppling mellan hur redovisningsbranschen förändras och de anställdas erfarenheter. Dock redogör R7 att personalen i dennes bolag kan uttrycka sig på ett sätt som tvingar ledare att fundera över potentiella förändringar. Om det har någon koppling till personalens utbildning och/eller nätverk kan R7 inte bekräfta men påstår att det finns viss möjlighet till detta. R7 säger följande:

“Personalen gör påtryckningar om att man vill arbeta på sådana arbetsplatser som är flexibla vilket kräver en viss digital standard. Diskussionen tas på större allvar ju fler det är från personalen som deltar.” (R7)

Enligt R9 kan svaret till denna fråga skilja sig mellan bolagen beroende på hur de är strukturerade och hur stora utrymmen de anställda får för att yttra sig om eventuella förbättringar. R9 betonar dock att anställda med stor sannolikhet får säga till om mer i dagsläget eftersom det är viktigt att den anställde får trivas samtidigt som denne får möjlighet att jobba med rätt verktyg. Den svåra frågan för arbetsgivaren blir då vem/vilka man ska ta till sig av och till det säger R9 som följande:

“Att som arbetsgivare ta ställning till olika åsikter kan vara en svår uppgift. Därför kan man i viss utsträckning välja att se hur andra bolag gör när det gäller arbetsmetoder och dylikt.

När man ser att det fungerar för andra bolag, kan man således även motivera de val man gör inom sitt bolag samtidigt som det går i linje med de anställdas önskemål.” (R9)

Övriga respondenter (R1, R2, R3, R4, R5, R6 & R8) håller mer eller mindre med om att personalen i de respektive konsultbolagen kan driva igenom förändringar, exempelvis när det gäller att jobba på distans som underlättas av de digitala lösningar och verktyg som finns tillgängliga. Dock verkar ingen av respondenterna ha resonerat kring hur redovisningsbranschen har påverkats av de anställdas liknande utbildningsbakgrunder och nätverk som potentiella drivkrafter bakom de förändringar som gått igenom.

4.3 Redovisning

Samtliga respondenter (R1, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R8 & R9) menar att redovisningsbranschen genomgår större förändringar på grund av digitaliseringens framfart som tvingar företagen att ställa om och utveckla de processer och moment som inkluderas i redovisningens olika arbetssteg. Anledningen till att digitaliseringen diskuteras så flitigt bland konsultbolagen är för att det skapar utrymme för effektivitet. R6 säger som följande:

“Digitaliseringen i sig ger ingenting ifall det inte leder till mer effektiva processer.” (R6)

R4 menar att digitala lösningar och verktyg är kostsamma vilket gör val att implementera nya system till en investeringsfråga. Vidare säger R4:

“Det är ofta en stor investeringskostnad som uppstår och för mindre bolag blir frågan om det verkligen är värt att göra investeringen. Det är lättare att övertala de större bolagen att övergå till ett mer digitaliserat arbetssätt eftersom man betonar att kostnaden är relativt liten i förhållande till de fördelar som investeringen kan medföra.” (R4)

Enligt R5 och R7 kommer investeringar i nya system innebära att man söker personal med större kompetens inom IT eftersom effektivisering inom redovisningen kommer att innebära att fler repetitiva processer tas bort och ersätts av digitala system. R5 menar att ekonomiavdelningar skiftar fokus sett till kompetensbehoven där mindre ekonomikunskaper krävs för att genomföra arbetet då exempelvis transaktioner registreras automatiskt, vilket R4 håller med som uttalar sig som följande:

“Det blir färre i personalen med riktiga ekonomikunskaper. I samband med övergången till ett mer digitaliserat arbetssätt inom redovisningen kan vi se ett större behov av personer som förstår sig på de system som används i verksamheterna. De som blir riktigt vassa inom redovisningsbranschen är de som förstår sig på både redovisningsarbetet men även de system som får allt större utrymme med tiden.” (R4)

R6 håller med om ovanstående och förklarar att efterfrågan av personal med relevant kompetens inom exempelvis IT ökar i takt med att systemen används av de inom redovisningsbranschen som i sin tur blir mer och mer automatiserad. Vidare säger R6 som följande:

“Det blir mer automatiserat och de standardiserade arbetsuppgifterna minskar vilket gör arbetet kring redovisningen blir mer dynamiskt. Exempelvis när det gäller de fakturor som skickas till oss - de kommer bokföras automatiskt och systemen kommer göra väldigt få fel.”

(R6)

R6 arbetar med olika kunder med bolag som har kommit relativt långt i sina digitala förändringsprocesser vilket innebär att arbetet till viss del har underlättats. R6 menar att digitaliseringen inom bolagen är en naturlig process som på riktigt har kommit igång nu i samband med att det finns många alternativ på marknaden att välja mellan men även för att det finns stora möjligheter för att sköta redovisningsarbetet och allt vad den innebär mycket mer effektivt, särskilt när det gäller just bokföring och rapportering.

När det gäller felen som uppstår på grund av den mänskliga faktorn verkar vissa av respondenterna vara oense. R7 menar att de digitala systemen och verktygen kommer ta bort den mänskliga faktorn för fel helt och hållet medan R4 och R5 påpekar att man aldrig kommer att kunna exkludera den objektivt bedömande människan från redovisningen. R5 säger som följande:

“I framtiden kommer man inte kunna skilja på systemen och den mänskliga faktorn - istället måste dessa två parter konvergeras och hållas samman eftersom mer komplexa problem behöver människans kompetens för att kunna lösas.” (R5)

Vidare menar R5 att utvecklingen inom redovisningsbranschen grundar för en robusthet i de olika verktygens träffsäkerhet med hänsyn till att mängden data som insamlas ökar vilket också behöver hanteras.

4.3.1 Redovisningsprocessen

Samtliga respondenter (R1, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R8 & R9) är överens om att redovisningsprocessen har underlättats tack vare digitaliseringen och dess framfart med nya verktyg som gör arbetet kring redovisningen mer effektivt, vilket också har varit ambitionen för bolagen. R6 säger som följande:

“Ambitionen är att det ska bli mer effektivt vilket också är digitaliseringens huvudsakliga syfte. Att exempelvis ta fram ett bokslut snabbare, hantera andra processer mer effektivt och stärka kvaliteten är saker som vi i bolaget vill uppnå genom en fortsatt digitalisering.” (R6)

Enligt R4, R5 och R7 har digitaliseringen inom deras respektive konsultbolag inneburit att man har kunnat byta ut de huvudsakliga arbetssystemen som gått från att vara administrativa till att bli mer analytiska. Dock betonar R4 att det fortfarande finns omfattande administrativa arbetsuppgifter kvar inom organisationen och säger som följande:

“Att byta system är inte gratis vilket gör att det fortfarande finns många moment som behöver hanteras manuellt. Det handlar om vilken kraft, tid och hur mycket pengar man vill lägga ned på en viss förändring vilket innebär att man behöver ha tillförlitlig information för att kunna ta välgrundade beslut.” (R4)

Som tidigare nämnt har redovisningsprocessen och dess olika steg underlättats av digitaliseringen. För transaktioner och insamling av dessa som redovisningen bygger på är alla respondenter överens (R1, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R8 & R9) om att det har underlättats genom digitaliseringen och de verktyg som producerats och erbjuds på marknaden. De system som konsultbolagen använder sig av är väldigt lika, vilket gör att de olika bolagen som undersökts har liknande möjligheter för hanteringen av deras kunders transaktioner. R1 förklarar:

“Numera kan transaktionerna bokföras i samma stund som de sker eftersom kunderna skickar digitala kvitton och fakturor direkt till oss i samband med att de uppstår. Det innebär att vi inte längre behöver möta upp våra kunder för att ta hand om alla papper för en viss period, utan istället sker det löpande så länge de kommer ihåg att skicka det till oss.” (R1)

Även R7 nämner att kunderna skickar in allt digitalt vilket är en av anledningarna till att redovisningsprocessen har effektiviserats. Vidare förklarar R7:

“Man behöver inte längre behöver ödsla tid på att samla in underlag till bokföringen, utan istället finns det tillgängligt på mejlen, organiserat och redo att kopplas till bokföringen.”
(R7)

Vissa av respondenterna medger dock att flera av deras kunder fortsatt kommer in med sina underlag i fysisk form genom att göra besök på kontoret för att överlämna kvitton, fakturor och annat som är väsentligt för redovisningen. Enligt R3, innebär det således att man måste gå igenom dessa fysiska underlag för att därefter sorteras innan de kan användas till bokföringen. R3 menar att målet självklart är att få dessa kunder att helt gå över och bli mer digitala, men tror att det kommer ta en hel del tid för dem att vänja sig vid ett mer digitaliserat tillvägagångssätt. R3 betonar dock att man inte sällan tackar nej till nya kunder som ännu inte har omfamnat digitaliseringen och alla dess fördelar, vilket även flera av de andra respondenterna är inne på. Exempelvis säger R2 som följande:

“Innan vi accepterar en ny kund förklarar vi tydligt för dem att vi går mot ett mer digitalt arbetssätt som de också måste kunna förhålla sig till. Skulle det vara så att den potentiella kunden inte vill ha det så, måste vi tyvärr tacka nej. Anledningen till att det blir så är för att vi föredrar att ha två kunder som jobbar helt digitalt istället för att ha en kund som ständigt behöver uppvaktning på grund av att man väljer att inte jobba mer digitalt - det gynnar oss alltså i längden, både tidsmässigt men även intäktsmässigt.” (R2)

Enligt R8 har faktura- och kvittohanteringen påverkats mest av digitaliseringen som numera går mycket fortare att hantera, vilket också R1 har nämnt i ett tidigare avsnitt. För hanteringen av kunders transaktioner och därigenom deras bokföring, har digitaliseringen alltså varit väldigt bidragande till en effektivisering som möjliggör en bredare digital hantering snarare än att man behöver samla och sortera pappersfakturor och -kvitton.

Bokföringen, som är det andra steget i redovisningsprocessen och som sker löpande, sätts igång när underlaget för kundernas transaktioner inkommer till konsultbolagen, enligt respondenterna (R1, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R8 & R9). För de som skickar in underlaget digitalt kan bokföringen sättas igång nästintill direkt, medan leveranstiden är längre för kunder som fortfarande inte har digitala tillvägagångssätt när de gäller just bokföringsunderlaget, vilket har nämnts i tidigare avsnitt. R3 nämner att bokföringsarbetet har underlättats genom digitaliseringen och mer specifikt säger respondenten som följande:

“Det bokföringsprogram som vi installerat så att inkomna fakturor sparas så att de bokförs automatiskt nästa gång de inkommer igen. Det innebär således att vi sitter mindre med konteringar, istället stämmer vi av så att bokföringsprogrammet har gjort rätt innan vi bokför.” (R3)

Enligt R3 är det viktigt att man stämmer av i bokföringen så att bokföringsprogrammet inte gör fel, exempelvis när det gäller avläsningar av fakturor som ska kopplas till specifika verifikationer i bokföringen. Inte sällan sker det att fel siffror matas in och bokförs, vilket gör att hela redovisningen blir felaktig. Genom dessa kontroller och avstämningar slipper man göra ändringar i ett senare skede. Många av de andra respondenterna känner igen sig själva i det som R3 säger. För det konsultbolag som R1 arbetar för ger bokföringsprogrammet förslag på konteringar när fakturor kopplas och avläses. I dessa konteringar registreras förfalldatum, fakturadatum, belopp samt momsbelopp som vidare behöver accepteras av bokföraren. Enligt R1 är detta en del av redovisningsprocessen som underlättats enormt och uttrycker sig som följande:

“När jag numera bokför så slipper jag en hel del tangenttryck, då bokföringsprogrammet lyckas sköta inmatning av siffrorna rätt så bra.” (R1)

Vidare menar R1 likt R3, att mindre tid behöver läggas på manuell kontering av diverse transaktioner. Dock gäller detta endast transaktioner vars fakturor finns tillgängliga. Enligt R6 har bokföringsprogrammen inte kommit till en punkt än där papperskvitton går att hanteras automatiskt. Därför är det bättre att alltid göra dem manuellt, då flertalet faktorer påverkar möjligheterna till avläsning. Exempelvis ser nästintill alla kvitton och för att göra det ännu mer svårare skrynklas många kvitton ihop när de mottas av kunden.

Vidare menar R6 att det finns utrymme för ytterligare förbättringar för bokföringsprogrammen, då man kan bli mycket bättre på att hantera papperskvitton. Dock förstår R6 att det inte är en enkel uppgift och att en sådan förbättring kommer att ta tid.

Trots att arbetet har underlättats genom digitaliseringen är samtliga respondenter (R1, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R8 & R9) överens om att den löpande bokföringen behöver gås igenom - varje verifikation, var för sig. På så sätt blir denna del av redovisningsprocessen samma som den alltid varit, fast med några få förbättringar som gör arbetet något mer tidseffektivt. Enligt R6 kommer redovisningsprocessen i sin helhet att bli ännu mer automatiserad och hänvisar till en studie som i skrivande stund genomförs i dennes bolag.

Ett bokslut är en sammanställning av ett bolags bokföring under en viss period. Enligt samtliga respondenter (R1, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R8 & R9) har även detta steg i redovisningsprocessen underlättats då digitaliseringen inom redovisningsbranschen, som tidigare nämnts, har resulterat i att nya program och verktyg introducerats på marknaden. Vilket enligt R4 är bokslutsarbetet i sig fortfarande väldigt likt till hur det har varit tidigare, men att man genom de nya programmen kan göra sammanställningar och kontroller mer effektivt. R4 säger som följande:

“Tack vare digitaliseringen kan vi upprätta bokslut för våra kunder mer effektivt. Främst beror det på att vi är bättre förberedda när boksluten ska göras, då all information gällande en kunds transaktioner och bokföring finns tillgängligt digitalt.” (R4)

Än idag måste boksluten upprättas manuellt, enligt R7. Trots de bokslutsprogram som finns tillgängliga, måste boksluten upprättas rent fysiskt, steg för steg, samtidigt som kontakt med kunder upprätthålls för att deras önskemål och behov ska kunna tillgodoses. R7 förklarar:

“När vi upprättar ett bokslut för kundens räkning har vi möjlighet att snabbt få en överblick över kundens räkenskapsår, då de digitala systemen som integreras har alla underlag ett knapptryck bort. Det som dock tar mest tid och som inte går att effektivisera genom digitala lösningar är kundkontakten som behövs för att vi ska veta hur kunden vill göra sett till utdelningar och hanteringen av skatt, vilka påverkar årets resultat och därigenom även bokslutet.” (R7)

R7 förklarar att ett bokslut inkluderar de justeringar som görs efter räkenskapsårets slut. Det innebär således att kunden exempelvis kan välja att göra utdelningar efter att årets resultat har fastställts. Detta är ett steg i bokslutsarbetet som inte går att effektivisera bort, menar R7.

När det gäller det fjärde och sista steget i redovisningsprocessen, nämligen rapporteringen av bokslut och årsredovisningar, konstaterar samtliga respondenter (R1, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R8 & R9) att digitaliseringen har påverkat inrapporteringen till myndigheter mycket positivt. När det exempelvis gäller Skatteverket och Bolagsverket kan så gott som all kontakt ske digitalt, vilket R8 menar inte var möjligt för bara något decennium sedan. R8 redogör att redovisningsbranschen är långt gången när det gäller att arbeta digitalt och säger som följande:

“Ingen inom redovisningsbranschen kan misstolka digitaliseringens framfart som tillfällig. Allt fler kommer behöva anpassa sig ytterligare, både kunder men även vi som jobbar för dem. Det handlar alltså inte längre om en digitalisering inom branschen, utan istället handlar det om transformering - då digitaliseringen börjar beaktas som given.” (R8)

R5 håller med om att redovisningsbranschens digitala utveckling inte längre går att bortse från. Fler och fler kunder, som är villiga att övergå till ett mer digitalt förhållningssätt inkommer ofta med frågor om hur de ska gå tillväga. R5 säger som följande:

“Jag ser fler och fler kunder som undrar hur de ska göra för att bli mer digitala. Som kunder till oss uppmuntrar vi dem att de lär sig att skicka in kvitton och fakturor digitalt, i så stor utsträckning som möjligt. Det underlättar för oss, självklart, men jag är också tydlig om att de påverkas positivt av att bli mer digitala på så sätt att information kring deras verksamhet säkerställs över tid, då mindre pappersarbete innebär en enklare hantering av information från tidigare räkenskapsår när det gäller dem själva.” (R5)

Avslutningsvis redogör både R3 och R8 att de system som kommer finnas tillgängliga i framtiden kommer ge myndigheter som Skatteverket en helt ny position i redovisningsbranschen. Respondenterna som ovan nämnts menar att Skatteverkets möjligheter för insyn i bolagen kommer att förbättras avsevärt. Mer specifikt kommer insyn på transaktionsnivå vara möjlig inom snar framtid (R3 & R8).

5. Analys

I det femte kapitlet ämnar vi till att analysera respondenternas svar i förhållande till referensramen. Kapitlet följer analysmodellens struktur där redovisningsbranschen och -processen analyseras utifrån institutionell teori där tvingande, normativ och imiterande isomorfism ingår.

5.1 Institutionell och nyinstitutionell teori

5.1.1 Tvingande isomorfism

När det gäller externa påtryckningar som den tvingande isomorfismen innebär har empirin visat att konsultbolagen påverkas av omgivningen och de förändringar som digitaliseringen har medfört. Samtliga respondenter menar att deras respektive bolag är villiga att göra förändringar inom sina verksamheter för att kunna följa med i utvecklingen och därmed inte förlora konkurrenskraft på marknaden. Det överensstämmer med DiMaggio och Powell (1983), som menar att det handlar om att företagen beaktar omvärldens påtryckningar för att därefter implementera lösningar som gör att man som organisation ska uppfattas som legitim. Vidare nämner respondenterna diverse förändringar för att möta olika förväntningar från exempelvis medarbetare, kunder och myndigheter. Förändringarna som lyfts av respondenterna har attribut som härstammar från digitaliseringen, vilket betyder att förändringarna främst utgörs av digitala lösningar och verktyg som implementerats.

Inom den tvingande isomorfismen gör man skillnad på formella och informella påtryckningar som större organisationer kan göra på andra organisationer (DiMaggio & Powell, 1983). Exempelvis utgörs formella påtryckningar av nya lagar och regler som myndigheter tvingar organisationerna till att efterleva, medan informella påtryckningar är sådana som exempelvis kommer från medarbetare och kunder när de visar på nya behov som därigenom tvingar fram förändringar. För medarbetare kan det exempelvis handla om hur man förhåller sig till digitaliseringen i jämförelse med andra organisationer som gör utnyttjar digitaliseringens olika fördelar mer effektivt. För kunder kan det handla om vad som erbjuds av det specifika bolaget i jämförelse med konkurrenterna och deras respektive värdeerbjudanden som utformats tack vare digitaliseringen och de digitala lösningarna som den ger upphov till.

5.1.2 Härmande isomorfism

De tidigare nämnda informella påtryckningarna som finns i omvärlden går hand i hand med den härmande isomorfismen i den mån att organisationer väljer att imitera andra organisationer inom samma bransch, exempelvis för att de organisationer som imiterats har verksamheter som fungerar bättre än dem andra som imiterar. Det är även anledningen till att organisationer inom samma bransch tenderar att likna varandra med tiden, enligt DiMaggio och Powell (1983). Empirin påvisar dock inte att organisationer liknar varandra med en direkt anledning av att de imiterar varandra. Istället menar vissa av respondenterna att förklaringen kan ligga i att marknaden utvecklas och drivs framåt av enstaka bolag som är villiga att investera och som därmed skapar förändringar. Det kan i sin tur motivera andra organisationer att ta efter och implementera liknande digitala lösningar och verktyg för att fortsatt kunna följa med i utvecklingen. Det innebär således att organisationer imiterar varandra till viss grad trots att det empiriska materialet inte kan styrka detta fullt ut.

I empirin framgår det tydligt att det är en känsla av osäkerhet som motiverar organisationer till att ta efter andra vilket också är den främsta anledningen till att organisationer inom samma bransch, med tiden, börjar likna varandra. Mer konkret kan en osäkerhet exempelvis vara att ett bolag riskerar att förlora kunder för att andra bolag, närmare bestämt de direkta konkurrenterna, erbjuder samma typ av tjänst fast billigare och/eller mer tidseffektivt, där digitala lösningar och verktyg är med och bidrar till ovan nämnda konkurrensfördelar. Parallellt till osäkerhet menar en annan respondent att redovisningsbranschen befinner sig i ett läge där det numera handlar om överlevnad, där fokus riktas mot digitalisering och automatisering. Det empiriska materialet visar alltså på att konsultbolagen verkar i en bransch som är i ett kritiskt skede, där de som väljer att avstå från vad digitaliseringen har att erbjuda också välkomnar risken att tappa marknadsandelar. På så vis kan det därför också förklara varför det lätt går att anta att konsultbolagen imiterar varandra till viss grad - vissa organisationer är framåtriktade och väljer att implementera lösningar och verktyg som andra bolag väljer att implementera i ett senare skede.

5.1.3 Normativ isomorfism

Empirin har varken kunnat bevisa eller avfärda helt att organisationer tar efter varandra men respondenterna har nämnt de anställda inom organisationerna som potentiella anledningar till att organisationer liknar varandra allt mer med tiden.

Enligt DiMaggio och Powell (1983) tenderar organisationer inom samma organisationsfält att homogeniseras på grund av de anställdas formella utbildningar och deras respektive nätverk, vilket även kallas för professionalisering. Det empiriska materialet visar att de anställda har en indirekt påverkan på hur en organisation väljer att genomföra förändringar. När anställda inom en organisation uttrycker sina åsikter för förbättringar är det inte sällan att åsikterna grundar sig i hur man sett andra organisationer göra, vilket också måste beaktas av företagsledare vid ett eventuellt ställningstagande. De anställdas nätverk växer och deras respektive erfarenheter blir större ju fler som tenderar att byta arbete inom samma bransch. Det resulterar i en högre grad av professionalisering vilket påverkar branschen på så sätt att de anställda som anses ha mer väsentliga åsikter värderas högre av arbetsgivare. Det kan i sin tur innebära att en organisation väljer att implementera förslag på förändringar som en annan organisation redan har genomgått vilket gör att homogeniseringsprocessen tar fart.

Att organisationer inom samma bransch börjar likna varandra med tiden innebär alltså att homogeniseringsprocessen är igång där professionaliseringen inom branschen ökar takten för denna process. Det empiriska materialet kan inte påvisa detta konkret, utan istället måste hänsyn tas till hur de olika respondenterna uttrycker sig. Exempelvis menar en av respondenterna att personalen gör påtryckningar om att man når en högre effektivitet om arbetsplatsen blir mer flexibel. Vad som är flexibelt redogör inte respondenten, men utgångspunkten blir att respondenten menar att den eller de från personalen som uttrycker sig som ovanstående har varit på arbetsplatser som är mer flexibla än den arbetsplats som de nu arbetar på. I stora drag innebär det helt enkelt att personalen har kunnat jämföra tidigare arbetsplatser med den aktuella och därefter motiverat fram förändringar som arbetsgivare också godkänt med hänsyn till anställdas tidigare erfarenheter och kunskap.

5.2 Redovisning

När det gäller redovisning överlag har empirin visat att förändringarna som skett resulterat i en utveckling som avspeglar Ghasemi et al. (2019) tankar om att upprättandet av redovisningen har underlättats genom diverse digitala verktyg och program. Vidare visar det empiriska materialet att digitaliseringen bidrar med en ökad effektivitet när det gäller framställning av finansiella rapporter. Dock menar flera av respondenterna att det är omöjligt för alla inom redovisningsbranschen att gå över till att bli helt digitaliserade med anledning av att det kräver större investeringskostnader som endast större bolag kan och är villiga att betala.

Enligt en respondent motiveras de större bolagen, som i det här fallet avser konsultbolagen, av att de fördelar som investeringarna kan medföra är så många och mer värdefulla i jämförelse med investeringskostnaderna på lång sikt. Detta förmodas inte gälla i lika stor utsträckning för mindre bolag i redovisningsbranschen, då tillväxttakten bland de mindre bolagen ofta är avsevärt mycket lägre än de större konsultbolagens tillväxttakt.

En annan viktig aspekt som empirin påvisar gällande den föränderliga redovisningsbranschen är de kompetenskrav personal kommer att ställas inför. Majoriteten av respondenterna är överens om att kompetensbehovet kommer att skifta på så sätt att färre ekonomikunskaper kommer att efterfrågas. Istället kommer största fokus riktas mot färdigheter inom IT eftersom nya system kommer sköta själva redovisningen mer automatiserat vilket gör att personalen måste förstå sig på hur systemen fungerar snarare än att veta hur man bokför. Därmed kommer de som förstår sig på både redovisningen och IT bli mer värdefulla för arbetsgivare inom redovisningsbranschen.

5.2.1 Redovisningsprocessen

I sin helhet bygger redovisning på redovisningsprocessens fyra steg, enligt Marton et al. (2020). Empirin visar att redovisningsprocessen har påverkats av digitaliseringen på så sätt att den numera kan genomföras mer effektivt, både utifrån en tidsaspekt och sett till besparingar i form av kostnader. Mer specifikt indikerar det empiriska materialet på att de digitala verktygen och systemen som implementerats av konsultbolagen bidrar till att exempelvis bokslut kan tas fram snabbare samtidigt som kvaliteten säkerställs. Vidare har flera av de tillfrågade respondenterna svarat att deras respektive verksamheter har kunnat byta ut repetitiva och administrativa arbetsuppgifter mot arbetsuppgifter som anses vara mer analytiska. En respondent redogör att en typisk analytisk arbetsuppgift kan bestå av att se över om bokföringsprogrammet som används bokför korrekt, exempelvis när det gäller automatisk kontering av transaktioner genom avläsning av den faktura som kopplats till den specifika verifikationen i programmet. Med hänsyn till vad som ovan beskrivits återstår frågan om redovisningsprocessen än idag går att uppdelas som man tidigare har gjort?

Det empiriska materialet tyder på att de två första stegen i redovisningsprocessen i väldigt stor utsträckning går att genomföra samtidigt, vilket bekräftar den effektivisering som många respondenter nämner genomgående.

Mer konkret är en av digitaliseringens många fördelar att man som konsult slipper vänta på att kunden ska komma in med kvitton och fakturor för att därefter kunna bokföra diverse transaktioner.

Nu mera handlar det om att kunden skickar in underlag i samma sekund som transaktionerna sker, vilket resulterar i att transaktioner och bokföring av dessa mer eller mindre går att se som en gemensam del av redovisningsprocessen då de ofta sker samtidigt. Dock gäller detta inte för alla kunder - inte än iallafall, då många kunder fortfarande envisas om att komma in fysiskt för att tillhandahålla väsentliga underlag för redovisningen. På så sätt kan redovisningsprocessen två första steg inte sammanfogas helt till ett enda steg, utan istället måste man invänta tills att det blir en norm inom redovisningsbranschen vilket det inte har blivit riktigt ännu men som kan bli fullt möjligt genom digitaliseringen och vad den har att erbjuda framöver. Särskilt med tanke på att vissa av respondenterna medger att de tackar nej till nya kunder som vägrar arbeta digitalt.

När det gäller upprättandet av bokslut påvisar det empiriska materialet att digitaliseringen har medfört att även det arbetet har effektiviserats med hjälp av digitaliseringen nya system och verktyg. En del av respondenterna anser att de känner sig mer förberedda när det väl är dags för att upprätta bokslut för sina kunder eftersom det lätt går att hitta och olika affärshändelser som återfinns i bokföringen vilket ett bokslut alltså bygger på (CreditNord, 2021). Dock menar samma respondenter att ett bokslut fortfarande behöver upprättas rent fysiskt vilket beror på olika anledningar. Enligt respondenterna beror det på att man fortsatt behöver hålla regelbunden kontakt med sina kunder för att veta hur de vill hantera utdelningar och skatter, då det finns olika valmöjligheter för dessa. Digitaliseringen har därmed ännu inte lyckats hitta liknande lösningar till bokslutsarbetet som man gjort för de första stegen i redovisningsprocessen där transaktioner och bokföring ingår.

För rapportering av finansiella rapporter visar det empiriska materialet att digitaliseringen har påverkat det fjärde och sista steget i redovisningsprocessen positivt. Respondenterna menar att kommunikationen till myndigheter, särskilt Skatteverket, har förbättrats något enormt med hänsyn till att all kommunikation numera kan göras digitalt. Resultatet av detta blir att den informationsasymmetri som råder mellan företaget och dess externa intressenter som exempelvis Skatteverket, minskar drastiskt, vilket också är ett huvudsakligt syfte med detta steg i redovisningsprocessen. Vidare menar flera av respondenterna att digitaliseringen kommer att ge externa intressenter nya möjligheter att få insyn i bolag.

För Skatteverket kan det exempelvis innebära att man får insyn på transaktionsnivå, vilket gör att insyn går att få snabbare och närmare inpå de datum som de faktiskt sker.

5.3 Digitalisering inom redovisningsbranschen

Den samlade bilden som empirin påvisar är att digitaliseringen i stor utsträckning innebär breda möjligheter för automatisering och standardisering i redovisningsbranschen, främst när det gäller de steg som finns inkluderade i redovisningsprocessen. Kopplat till Frey och Osborne (2017), om att digitaliseringen och dess betydelse i arbetslivet kan delas in i tre faser, verkar digitaliseringen inom redovisningsbranschen befinna sig i ett skede där allt fler kunder hör av sig till konsultbolagen med frågor om hur man bör gå tillväga för att bli mer digital. Mer konkret kan det tolkas som att digitaliseringen är inne i den andra fasen, vilket innebär att tekniken har tagit över delar av arbetet kring redovisningsprocessen. Att redovisningsbranschen går in mot den tredje och sista fasen, där tekniken helt tar över aktiviteten, ser mindre troligt ut. Dock är det i den riktning som redovisningsbranschen går mot, enligt det empiriska materialet. Fler och fler kunder behöver hjälp med att bli mer digitala och det innebär således att det inte längre är en fråga om digitalisering, utan istället handlar det om en digital transformering som konsultbolagen får vara med i för att stötta de kunder som ännu inte implementerat digitala lösningar och verktyg i sina verksamheter samtidigt som den digitala utvecklingen fortsätter framåt för både konsultbolagen men även kunderna, nya som gamla.

Frågor om varför digitaliseringen ska inkluderas ställs inte längre, utan istället ställs frågor om hur man bör gå tillväga för att ha ett mer digitalt förhållningssätt. Samtliga respondenter är eniga om att den digitala transformationen är nödvändig för fortsatt överlevnad även om digitaliseringens utveckling inom redovisningsbranschen går relativt långsamt. För konsultbolagen, som besitter stora konkurrensfördelar med avseende på kapital, personalstyrka och kompetens, är det en självklarhet att anpassa sig efter digitaliseringen. Dock handlar det mer om att få kunderna med sig och att exempelvis neka nya kunder som inte arbetar digitalt höjer förmodligen deras motivation om att övergå till det mer digitaliserat arbetssätt som vidare kommer att initiera den digitala transformationen i samtliga branscher och marknader.

6. Slutdiskussion

I det sjätte och sista kapitlet besvaras studiens frågeställning tillsammans med en diskussion. Vidare presenteras studiens teoretiska och praktiska bidrag och avslutningsvis ges förslag till vidare forskning.

6.1 Slutsatser

Studiens syfte var att undersöka digitaliseringens institutionalisering i större konsultbolag samt dess påverkan på redovisningsbranschen och -processen. För att uppnå syftet har nedanstående frågeställning formulerats vilken också ska besvaras.

- Hur har digitaliseringen institutionaliserats i större konsultbolag och hur har redovisningsbranschen och -processen påverkats av detta?

Digitaliseringens institutionalisering i de undersökta konsultbolagen kan förklaras av den institutionella teorins isomorfismer, särskilt den tvingande och den normativa isomorfismen. Studien visar att konsultbolagen motiveras till att ta efter och följa digitaliseringens utveckling inom redovisningsbranschen, främst på grund av de förväntningar och påtryckningar som finns bland kunder, medarbetare och myndigheter. Vidare redogörs det i studien att en ökad professionalisering inom redovisningsbranschen får fart på homogeniseringsprocessen. Det innebär att när anställda byter arbete och arbetsplats inom samma bransch, desto mer börjar konsultbolagen att likna varandra, och det är här den imiterande isomorfismen får ett visst utrymme. Studien påvisar inte att konsultbolagen imiterar varandra i den mån att det blir påtagligt, utan istället finns ett indirekt samband. Genom en ökad professionalisering lyfts diskussionen kring digitalisering inom de respektive konsultbolagen som gör att de med tiden kan börja likna varandra. Sammanfattningsvis går det att konstatera att digitaliseringen har fått allt större utrymme bland konsultbolagen i redovisningsbranschen.

Hur digitaliseringen har institutionaliserats i konsultbolagen går att förklara om en närmare titt tas på redovisningsprocessen och dess fyra steg. Studien påvisar att stegen, (1) transaktioner, (2) bokföring, (3) bokslut och (4) rapportering har blivit mer sammanlänkade på grund av digitaliseringen och de nya digitala systemen och verktygen som finns. Bland annat kan kunder skicka in underlag i form av fakturor och kvitton mycket snabbare vilket exempelvis gör att steg ett och steg två, närmare bestämt transaktioner och bokföring, förs närmare varandra så att de nästan utgör ett och samma steg. Studien visar dock att det är för tidigt för dessa steg att bli ett enda steg, då kunder som ännu inte har övergått till att bli helt digitala håller tillbaka stegen från att utgöra ett gemensamt första steg i redovisningsprocessen. Dock visar studien på att det inom snar framtid bli så att redovisningsprocessen består av tre steg, där det första steget gemensamt utgörs av transaktioner och bokföring. Men det kräver att den digitala utvecklingen fortsätter i samma riktning som studien även indikerar på. Många av respondenterna menar att de hellre tackar nej än ja till nya kunder som inte är villiga att gå över till att bli mer digitala i sina arbetssätt och det är därmed ett sätt att få fler kunder till att arbeta mer digitalt.

När det gäller upprättande av bokslut och rapportering av dessa, vilka utgör redovisningsprocessen tredje och fjärde steg, redogör studien att dessa steg har effektiviserats på grund att de två tidigare stegen har effektiviserats. För boksluten innebär det mer konkret att det går snabbare att upprätta dem, då konsulten kan gå tillbaka i bokföringen och identifiera affärshändelser när det uppstår felaktigheter som behöver justeras. Således visar studien på att det inte har skett markanta förändringar för upprättande av bokslut, särskilt med tanke på att de fortsatt måste upprättas fysiskt. Dessutom måste hänsyn tas till vad kunden föredrar vad gäller hanteringen av skatter och utdelningar, vilket gör att detta steg i redovisningsprocessen inte kan dra lika mycket nytta av digitaliseringen som de två föregående stegen. För rapportering till externa intressenter, exempelvis Skatteverket, har studien visat sig att digitaliseringen har medfört att en bättre kommunikation har kunnat hållas tack vare de digitala satsningar som Skatteverket gör och har gjort sedan tidigare. Vidare redogörs det i studien att externa intressenter, som just Skatteverket, kommer att få en bättre och snabbare insyn på de bolag som rapporterar till myndigheten, vilket även inkluderar konsultbolagen själva och deras kunder. Resultatet av det blir därför en ytterligare effektivisering i redovisningsprocessen utifrån konsultbolagens perspektiv.

Studien visar att digitaliseringen har institutionaliserats bland konsultbolagen av olika anledningar som går att förklara genom den institutionella teorin. Exempelvis måste konsultbolagen hantera externa påtryckningar och beakta åsikter från anställda, vilket driver fram förändringar. Vidare har detta påverkat redovisningsbranschen och -processen positivt på så sätt att nya digitala system och verktyg som implementerats har effektiviserat diverse moment inom redovisningen, vilket är till konsultbolagens fördel.

6.2 Teoretiskt och praktiskt bidrag

Studien bidrar med teoretiska bidrag och det första bidraget är den nyinstitutionella teorin (DiMaggio & Powell, 1983). Tidigare forskning, som inkluderar den nyinstitutionella teorin, förklarar hur större organisationer genomgår förändringar som sedan bli institutionaliserade i den mån att förändringarna blir till en standard. Digitaliseringens institutionalisering i de tillfrågade konsultbolagen påverkas och kan förklaras av isomorfismerna som ingår, särskilt den tvingande och normativa. Därmed har den härmande isomorfismen inte varit lika påtaglig som de tidigare nämnda isomorfismerna.

Det andra teoretiska bidraget som studien bidrar med är digitaliseringens påverkan på redovisningsbranschen och -processen. Ghasemi et al. (2011) samt Tagesson och Öhman (2017) redogör att definitionen av redovisning är att mäta och presentera finansiella prestationer i företagen samt att redovisningen även ska ge en rättvisande bild av hela företagets finansiella ställning. För att få en djupare förståelse för redovisningsprocessen som all redovisning bygger på har en modell av Marton et al. (2020) inkluderats. Syftet med denna uppdelning är att tydliggöra hur den har påverkats av digitaliseringen enligt respondenterna. Studien har visat att samtliga steg har påverkats positivt av digitaliseringen, dock har det skett en mindre förändring i det tredje steget i redovisningsprocessen, nämligen vid upprättandet av bokslut. Krafft och Kempe (2016) presenterar tre olika faser för hur teknik tar över en viss aktivitet. Studien redogör att digitaliseringen inom redovisning är inne i den andra fasen vilket innebär att tekniken har tagit över vissa delar av arbetet - alltså inte allt arbete men en hel del som ger positiva effekter. Kretschmer och Khashabi (2020) argumenterar att man ska följa den digitala utvecklingen för att inte tappa marknadsandelar. Likaså visar studien att konsultbolagen implementerar digitala system och verktyg för att inte hamna efter i förhållande till konkurrenterna.

Damastiotis et al. (2015) menar att kompetenskraven inom redovisningsbranschen kommer att skifta till att bli mer fokuserade på IT. Studien redogör att färre ekonomikunskaper kommer att efterfrågas i framtiden och att det istället kommer vara IT-kunskaperna som står i fokus, men att en blandad kunskap kring dessa är mest optimalt.

I helhet är studiens praktiska bidrag en uppmaning till konsultbolagen om att satsa mer på digitaliseringen som verkar medföra ostoppbara förändringar i redovisningsbranschen. Mer konkret är det praktiska bidraget att digitaliseringen, genom sina medförda digitala lösningar, har effektiviserat stora delar av redovisningsbranschen som vidare har underlättat moment i redovisningsprocessen. Vidare talar studien för att utvecklingen kommer att fortsätta i samma riktning, särskilt i takt med att fler och fler kunder på marknaden övergår till att arbeta mer digitalt. Det andra praktiska bidraget är att det gäller att förstå hur redovisningsyrket förändras med hänsyn till digitaliseringen och hur den påverkar redovisningsbranschen som gör att mer kunskap inom IT efterfrågas. För studerande som är intresserade av redovisning bidrar studien till en ökad förståelse om hur digitaliseringen påverkar redovisningsbranschen samtidigt som den ger en inblick om vad som kan vara viktigt att ha med sig i det framtida redovisningsyrket.

6.3 Förslag till vidare forskning

Vår studie har ett stort fokus på digitaliseringens institutionalisering i redovisningsbranschen och hur den, tillsammans med redovisningsprocessen, har påverkats. Med hänsyn till att det inte längre är en fråga om varför man ska bli mer digital, utan istället hur man går tillväga, kan det vara intressant att undersöka hur konsultbolagen genomför en digital transformation. Ovanstående förslag till vidare forskning kan antingen handla om konsultbolagen själva eller om deras kunder som behöver stöttning i digitala transformationer där större fokus kan ligga på de utmaningar som man behöver ta itu med längs vägen.

7. Källförteckning

7.1 Webbplatser

Björn Lundén. *Löpande redovisning*.

https://www.bjornlund.se/bokf%C3%B6ring/1%C3%B6pande-redovisning_6072 (Hämtad 2021-11-09)

Blanchette, Shay och Kokaina, Julia. 2019. *Early evidence of digital labor in accounting: Innovation with Robotic Process Automation*. *International Journal of Accounting Information Systems*, 35.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1467089519301101?via=ihub>

Blikk. 2020. *Så digitaliserade är redovisningsbranschen "Byråerna som lyckas jobbar proaktivt och rådgivande"*.

<https://www.blikk.se/digitalisering-redovisningsbranschen/> (Hämtad 2021-11-08)

Bolagsverket. 2021. *Årsredovisning för aktiebolag*.

<https://www.bolagsverket.se/ff/foretagsformer/aktiebolag/arsredovisning> (Hämtad 2021-11-13)

Cooper, L. A., Holderness, D. K., Sorensen, T. L., & Wood, D. A. (2019). *Robotic Process Automation in Public Accounting*. *Accounting Horizons*, 33(4), 15–35.

<https://meridian.allenpress.com/accounting-horizons/article-abstract/33/4/15/427555/Robotic-Process-Automation-in-Public-Accounting?redirectedFrom=fulltext>

Credinord. 2021. *Så gör du ett bokslut*.

<https://www.credinord.com/sv/sa-gor-du-ett-bokslut/> (Hämtad 2021-11-13)

Damasiotis, V., Trivellas, P., Santouridis, I., Nikolopoulos, S., & Tsifora, E. (2015). *IT Competences for Professional Accountants*. A Review. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 175(1), 537–545.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S187704281501294X>

DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (1983). *The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields*. *American Sociological Association*, 48(2), 146–160.

<https://www.jstor.org/stable/2095101?origin=crossref>

Dimitriu, O. & Matei, M. (2014). *A new Paradigm for Accounting through Cloud Computing*. *Procedia Economics and Finance*. Vol 15, pp.840-846.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212567114005413?via%3Dihub>

EY. 2014. *Digitalization of accounting and administrative processes: The making of the paperless office.*

[http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EMEIA_FAAS_Digitalization/\\$FI](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EMEIA_FAAS_Digitalization/$FI) (Hämtad 2021-11-08)

EY. 2020. *How digitalization impacts financial services companies and their audits.*

https://www.ey.com/en_gl/assurance/how-digital-transformation-impacts-financial-services-companies-and-their-audits (Hämtad 2021-11-04)

Fortnox. 2021. *Med Fortnox plattform löser du din administration och finansiering. Enkelt och effektivt.*

<https://www.fortnox.se/om-fortnox/> (Hämtad 2021-11-15)

Fortnox. 2021. *Vad är Affärshändelse?*

<https://www.fortnox.se/fortnox-foretagsguide/ekonomisk-ordlista/affarshandelse/> (Hämtad 2021-11-11)

Frey, C. B., & Osborne, M. A. (2017). *The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation?* *Technological Forecasting & Social Change*, 114, 254–280.

<https://www.sciencedirect.com.ezproxy.ub.gu.se/science/article/pii/S0040162516302244>

Ghasemi, M., Shafeiepour, V., Aslani, M., & Barvayeh, E. (2011). *The impact of Information Technology (IT) on modern accounting systems.* *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 28, 112–116.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042811024621?via%3Dihub>

Hogia. 2021. *Intäkt, inkomst och inbetalning.*

<https://www.hogia.se/affarssystem/ekonomi-info/artiklar/intakt-inkomst-och-inbetalning>

(Hämtad 2021-11-13)

Hogia. 2021. *Utgift, kostnad och utbetalning.*

<https://www.hogia.se/affarssystem/ekonomi-info/artiklar/utgift-kostnad-och-utbetalning>

(Hämtad 2021-11-13)

Investorpedia. 2021. *The Big Four.*

<https://www.investopedia.com/terms/b/bigfour.asp> (Hämtad 2021-11-10)

Kane, G. C., Palmer, D., Phillips, A. N., Kiron, D., & Buckley, N. (2015). *Strategy, not technology, drives digital transformation.* *MIT Sloan Management Review and Deloitte University Press*, 14.

https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/fr/Documents/strategy/dup_strategy-not-technology-drives-digital-transformation.pdf (Hämtad 2021-11-09)

Kretschmer, T., & Khashabi, P. (2020). *Digital Transformation and Organization Design: An Integrated Approach*. California Management Review, 62(4), 86–104.
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0008125620940296>

LinkedIn. 2020. *Time for CFOs to get in the driver seat of Digital Transformation!*.
<https://www.linkedin.com/pulse/time-cfos-get-driver-seat-digital-transformation-malin-nilsson/> (Hämtad 2021-11-09)

Moll, J., & Yigitbasioglu, O. (2019). *The role of internet-related technologies in shaping the work of accountants: New directions for accounting research*. British Accounting Review, 51(6).
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0890838919300459?via%3Dihub>

Semcon. 2021. *Vad är digitalisering*.
<https://semcon.com/sv/erbjudanden/smart-products/vad-ar-digitalisering/> (Hämtad 2021-11-04)

Skatteverket. 2021. *Årsredovisningslagen*.
<https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2015.8/3207.html> (Hämtad 2021-11-10)

Verksamhet. 2020. *Verifikationer*.
<https://www.verksamhet.se/driva/ekonomi-och-bokforing/verifikationer> (Hämtad 2021-11-13)

Verksamhet. 2021. *Årsbokslut och årsredovisning*.
<https://www.verksamhet.se/driva/ekonomi-och-bokforing/arsbokslut-och-arsredovisning> (Hämtad-11-13)

7.2 Litteratur

Bryman, A., Bell, E. & Nilsson, B. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder* Upplaga 3.

David, M., Sutton, C.D. & Torhell, S.-E. (2016). *Samhällsvetenskaplig metod* 1. uppl.
Deegan, C., & Unerman, J. (2011). *Financial accounting theory*. Maidenhead: McGraw-Hill Education.

Eriksson-Zetterquist, U. (2009). *Institutionell teori : idéer, moden, förändring* 1. uppl.,

Fernandez, D., & Aman, A. (2018). *Impacts of robotic process automation on global accounting services*. *Asian Journal of Accounting and Governance*, 9. 123–132.

Frostenson, M. (2015). *Redovisningsteori* Upplaga 1.

- Furusten, S. (2007). *Den institutionella omvärlden* 1. uppl.
- Gulin, D., Hladika, M., & Valenta, I. (2019). *Digitalization and the Challenges for the Accounting Profession*. IRENET - Society for Advancing Innovation and Research in Economy, Zagreb, 5, 502–511.
- Gullkvist, B. (2002). *Towards paperless accounting and auditing*. Finland: E-Business Research Center, 1-12.
- Hartwig, F. (2018). *Redovisningsteorins grunder* Upplaga 1.
- Krafft, G. & Kempe, M. (2013). *Framtidens rådgivning redovisning och revision – en resa mot år 2025*. Kairos Future, FAR.
- Kumar, K. (2018). *Impact of Digitalization in Finance & Accounting*. Journal of Accounting, Finance & Marketing Technology, 2(2), 1-2.
- Patel, R. & Davidson, B. (2019). *Forskningsmetodikens grunder : att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Femte upplagan.
- Scott, W.R. (2014). *Institutions and organizations : ideas, interests and identities* 4. ed.
- Tagesson, T. & Öhman, P. (2017). *Redovisning i ett nötskal* Andra upplagan.

8. Bilagor

Bilaga 1 - Intervjuguide

1. Vilket företag arbetar du på?
2. Vad är din roll i företaget?
3. Hur länge har du arbetat med redovisning?
4. Hur många anställda är ni på företaget?
5. Hur länge har ni arbetat digitalt?

6. Har du upplevt förväntningar inom branschen som påverkat er? Om ja, vilka?
7. Har ni upplevt några lättnader utmed Skatteverkets arbetande på digitalt vis? Om ja, Hur?
8. Har ni funnit inspiration till arbetssätt från andra organisationer inom samma bransch?
9. Kan ni se några fördelar/nackdelar med digitaliseringen? Om ja, Vilka?
10. Har ni sett någon utveckling kring effektivitet angående tid och kostnader i redovisningen?

11. Finns det delar av företagets förmågor som gjorts effektivare, som rapportering?
12. Hur påverkas bolagens rapportering utmed digitaliseringen?
13. Finns det ett samband mellan företagets rapportering och digitalisering enligt din åsyn?
14. Hur har ni upplevt redovisningen under det senaste decenniet? Har det skett några förändringar?
15. Finns det hinder inom redovisningen? Om ja, vilka?
16. Hur har du upplevt ämnet redovisning över tid?

Bilaga 2 - Mail till respondenter

“Hej!

Vi är två studenter från Handels i Göteborg som denna höst fått chansen att skriva en uppsats. Det vi vill undersöka är hur digitaliseringen påverkat redovisningsbranschen och hade gärna velat intervjua just dig om dina erfarenheter kring detta. Om detta är av intresse, vänligen återkom så att vi kan komma överens om ett datum för att genomföra en intervju (behöver inte tar med än 20 minuter).

Allt gott,
Axel och Josef
Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet”

Bilaga 3 - Respondenter (Full)

Respondent, Arbetsplats	Kön	Ålder	Utbildning, Lärosäte	Antal år i branschen	Roll i företaget	Genomförande	Datum	Tid
R1, Deloitte	Man	53 år	Master inom Finans, Göteborgs universitet.	9 år	Partner/Consulting	Zoom	16/11-2021	19 minuter
R2, Deloitte	Man	53 år	Master inom Finans, Göteborgs Universitet	14 år	Partner/Head of Consulting	Teams	16/11-2021	29 minuter
R3, Deloitte	Man	56 år	Civilekonom, Göteborgs Universitet	30 år	Partner/Consulting in Human Capital.	Teams	19/11-2021	22 minuter
R4, PwC	Man	47 år	Civilekonom, Göteborgs Universitet	23 år	Auktoriserad revisor	Teams	26/11-2021	22 minuter
R5, Deloitte	Man	35 år	Magister inom Företagsekonomi, Stockholms universitet.	11 år	Auktoriserad Revisor	Zoom	30/11-2021	20 minuter
R6, KPMG	Man	31 år	Magister inom Företagsekonomi, Lunds universitet.	11 år	Redovisningsspecialist	Zoom	1/12-2021	19 minuter
R7, Deloitte	Kvinna	34 år	Civilekonom, Jönköping International Business School	5 år	Consulting/ Business Process Solutions	Zoom	2/12-2021	19 minuter
R8, KPMG	Man	48 år	Doktorand inom Externredovisning, Lunds Universitet	12 år	Redovisningsspecialist	Zoom	9/12-2021	35 minuter
R9, Deloitte	Kvinna	30 år	Magister inom Företagsekonomi, Linköpings universitet	5 år	Automatic specialist manager	Zoom	13/12-2021	33 minuter